

VHARNIK

LETO XXX / STEVILKA 10, OKTOBER 1998 / POŠTNINA PLAČANA PRI POŠTI 2380 SLOVENJ GRADEC / CENA 230 TOLARJEV

**GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC**

HUBERT DOLINŠEK, dipl. inž. gozdarstva

GOZDNO GOSPODARSTVO - DELNIŠKA DRUŽBA

Zaključili smo lastninsko preoblikovanje Gozdnega gospodarstva iz družbenega podjetja v delniško družbo.

Podjetje je v lasti 430 delničarjev.

Notranji lastniki podjetja t.j. zaposleni, bivši zaposleni in upokojenci imajo delnice, ki pokrivajo 60 % premoženja, 10 % delnic je v lasti slovenskega odškodninskega sklada, 10 % delnic pa ima kapitalski sklad pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Do sedaj je imela Slovenska razvojna družba 20 % naših delnic. Te pa sta na dražbi kupili pooblaščen investicijski družbi Probanke Maribor in to Zlata moneta d.d. 10 % in Zlata moneta II. 10 %.

S tem je lastninjenje premoženja Gozdnega gospodarstva končano.

Trženje z našimi delnicami je do donca leta 2000 omejeno samo na udeležence notranjega odkupa. Na podjetju bomo odprli delniško knjigo, kjer bomo spremljali lastništvo delnic.

Vsi udeleženci notranjega odkupa so dobili računalniško izpisano potrdilo o lastništvu delnic. To vsebuje podatke o vrsti, številu in serijskih številkah delnic.

Delnice z oznako „B“ so navadne delnice, ki se glasijo na ime in izvirajo iz notranje razdelitve 20 % premoženja podjetja.

Delnice z oznako „D“ so prav tako navadne delnice, ki se glasijo na ime in predstavljajo 40 % premoženja, ki smo ga odkupili s 50 % popustom s presežkom vrednosti certifikatov.

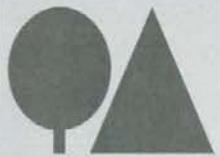
Obe vrsti navedenih delnic se bosta preimenovali v delnice z oznako „G“ in take bomo delničarji konec leta 2000 dobili od Klirinško depotne družbe iz Ljubljane. Po tem bo možno prosto trgovanje v skladu s statutom podjetja.

Gozdno gospodarstvo pripravlja tudi prvo skupščino naše delniške družbe. Na delnih zborih delničarjev bomo decembra predstavili gradivo za skupščino. Izbrali bomo pooblaščen zastopnike, ki bodo na podlagi pooblastila na skupščini zastopali posamezne delničarje. Seveda pa se bodo skupščine na podlagi predhodne prijave lahko udeležili vsi, ki bodo to želeli.

Skupščina bo obravnavala poslovanje delniške družbe od 1.1. 1993 do 31.12. 1997, potrdila bo statut podjetja in izvolila tri člane nadzornega sveta, dva člana tega sveta pa izvolijo preko sveta delavcev vsi zaposleni. Skupščina bo obravnavala še strateške cilje in usmeritve gospodarjenja in s tem postavila temelje bodočega delovanja in poslovanja Gozdnega gospodarstva.

Foto: F. Jurac

ALEKSANDER CELAN, ing.

Najpomembnejši objekt visoke gradnje v letu 1998, ki je tudi zelo pomemben za krajane naselij Sele in Vrhe, je adaptacija podružnične osnovne šole SELE - VRHE. Objekt smo pričeli prenavljati 15. 6. 1998 in ga predali v uporabo pred začetkom novega šolskega leta. Objekt je bil po obsegu del in predvsem po času izgradnje zelo zahteven. V pičlih dveh mesecih in 10 dnevih smo objekt povsem prenovili. Porušili smo lesene tramovne stropove nad pritličjem in jih nadomestili z armirano betonsko ploščo. Odstranili smo vse omete znotraj objekta in na fasadi, zamenjali ter preuredili okna ter notranje prostore ter zamenjali celotne instalacije, pode in stropove. Fasada in zunanja ureditev objekta sta povsem nova. S tem so otroci podružnične osnovne šole SELE - VRHE dobili sodobne učilnice, nove sanitarije, kuhinjo ter prepotrebno telovadnico znotraj šole. Najpomembnejše za nas kot izvajalce pa je dejstvo, da so bila dela dobro opravljena ter v zahtevanem roku.

Ostali objekti visoke gradnje - izgradnja individualnih stanovanjskih hiš v Slovenski Bistrici, v Slovenj Gradcu, na Holmecu, rekonstrukcija poslovnih prostorov Preventa v Mislinji, izgradnja stanovanjsko poslovnega objekta v

1. Na začetku gradnje

2. Faza rušenja

3. in **4.** Šola danes

5. Nov žerjav na gradbišču

6. Že postavljen žerjav na gradbišču stanovanjsko - poslovnega objekta v Slovenj Gradcu

Foto: Edo Kotnik in Aleksander Celan

Mariboru, izgradnja stanovanjsko poslovnega centra v Slovenj Gradcu. Nizka gradnja: rekonstrukcija cest kapelca - Breznik - Klinčman, Vič - Vrajenk, Dolič Završe, Potoški jarek, Vodenik - Paka, Matavunder - Korešnik, most Šolarček v Slovenj Gradcu, škarpa Remšnik, tekoča dela v gozdarstvu.

Nova pridobitev za PE Gradnje: Za izgradnjo novega poslovno - stanovanjskega objekta v Slovenj Gradcu, Glavni trg 51, smo kupili nov gradbeni žerjav italijanskega proizvajalca Cattaneo, s katerim smo zelo zadovoljni in smo zelo ponosni nanj.

OHRANIMO KULTURNO KRAJINO NA POHORJU

IDA ROBNIK

Prizadevanja direktorja invalidskega podjetja GG INPO Draga Jurharja za pridobitev primernih del za invalide se uresničujejo. V programu, ki je bil predstavljen tudi Ministrstvu za okolje in prostor je med drugim predlagal tudi čiščenje zaraščenih površin na grebenu slovenjegraškega Pohorja.

Po večmesečnih aktivnostih za pridobitev ustreznih partnerjev za sofinanciranje in dovoljenj za dela je GG INPO podpisal pogodbo za začetek del. Stroške del, ki bodo nastali v letošnjem letu, bosta pokrila mislinjska občina in Ministrstvo za okolje in prostor, Zavod za gozdove, Območna enota Slovenj Gradec pa prispeva strokovni nadzor.

Občina Mislinja je ta dela financirala kot javna dela za štiri delavce, vendar pa do sedaj ni bilo možno vključiti več kot dva brezposelna iz Zavoda za zaposlovanje, ker se jih več ni odzvalo na poziv zavoda za delo. V skupini, ki je pričela z deli v ponedeljek, 11. oktobra delajo še trije delavci Gozdnega gospodarstva, vse skupaj pa vodi revirni gozdar Jože Ogriz, ki je povedal:

„Interes gozdarjev in tudi drugih uporabnikov tega prostora je, da pokrajino ohranimo takšno, kot so jo za svoje potrebe prilagodili predniki tukaj na Pohorju. Pred 30 oz. 40 leti so te planjave kosili takrtni gozdni delavci in seno (volčič oz. baloh) spravljali v dolino za svoje vole, ki jih je imel vsak delavec par ali dva. V dolini je bilo krme premalo, pohorska trava pa je bila zelo bogata z vitamini.

Teren smo si najprej temeljito ogledali strokovni delavci Zavoda za gozdove,

Območne enote Slovenj Gradec: Drago Zagorc, Mika Medved, Tone Pridigar ter Mirko Cehner in se dogovorili za čiščenje po etapah.

Z deli smo pričeli na Črnem vrhu v smeri proti Otišu in bomo nadaljevali naprej proti Pungartu. Te planjave so v privatni lasti Kavdekovih, Trampoževih in Rutnikovih, ki so jih dobili nazaj kot dediči bivših Casovih in Ložnikovih gozdvov. Za omenjena dela bodo vsi dali soglasje.

V okolici Črnega vrha bomo

Z leve proti desni: g. Pogorevc, župan Mirko Grešovnik, ▲ Drago Zagorc in Tone Strgar

▼ Strokovni posvet

Foto: Ida Robnik

počistili ca 15 do 20 ha, na Otiševem ca 10 ha, proti Grmovškovega doma pa še 5ha, seveda odvisno od razpoložljivih sredstev.

Čistimo predvsem smreko nižje rasti, večje skupine pa puščamo, absolutno pa puščamo jerebiko, cemprin, bukev in brinje. Na tem predelu želimo ohraniti tudi gozdne sadeže kot so: borovnica, brusnica in zaščitene rastline: arniko in encijan.

Posekano drevje bomo delno zvoozili s traktorji v gozd, nekaj pa ga bomo pustili in se spomladi odločili, ali ga bomo pustili segniti ali pa ga bomo pokurili. To bi morali narediti zdodaj spomladi in v grmadah kuriti od zgoraj navzdol. Pri tem bi morali organizirati dežurno službo zaradi nevarnosti vžiga trave, kar pa bi predstavljalo precej visok strošek. Še dražje pa bi bilo nabaviti stroj za mletje lesnih odpadkov, ki ga pri nas ni možno dobiti.

Vsekakor se bomo dokončno odločili o spravlilu posekanega drevja do začetka pomladi.

V dneh 15. in 16. oktobra so si potek del ogledali tudi: predstavnik občine Mislinja g. Pogorevc in g. župan Mirko Grešovnik ter predstavnik Zavoda za narstvo naravne in kulturne dediščine Maribor mag. M. Jež. Ugotavljali so, da je za razvoj turizma in pohodništva na Pohorju ohranitev planj in odprtost prostora izrednega pomena. Želijo, da bi temu prisluhnili tudi drugi zainteresirani, kot so taborniki, planinci, lovci in drugi.

GOZDARJI NA MONT BLANCU (4807m)

PRIMOŽ AREH, ing. gozd. Zavod za gozdove Slovenije, območna enota Slovenj Gradec

Dne 20. 8. 1998 je Planinsko društvo Slovenj Gradec organiziralo visokogorsko ledeniško turo na vrh Mont Blanca v Francoskih alpah. Ture smo se udeležili tudi trije gozdarji Zavoda za gozdove Slovenije OE Slovenj Gradec in sicer Mirko Cehner, Hinko Andrej in moja malenkost Primož Areh. Celotno organizacijo ture ob skromni pomoči ostalih vodnikov je na svoja pleča prevzel Ivan Hartman - Vanč, ki je tudi vodja vodniškega odseka pri omenjenem društvu, tehnično svetovanje in pomoč je prevzel Franc Tamše.

Ture se je udeležilo 61 planincev iz različnih društev širom Slovenije, zaradi tega je bilo potrebno organizirati tri skupine. Prvi dve skupini sta v Chamonix prispeli že v petek zjutraj. Pričakalo nas je hladno in deževno jutro. Tako smo bili obsojeni na celodnevno čakanje na lepše vreme. Naslednji dan, v soboto, so se že zgodaj zjutraj v vsej svoji lepoti prikazali okoliški vrhovi z biserom Mont Blanc. Odločitev je padla, prva skupina pod vodstvom Tamšeta in Hartmana je napadla. Vanč je opisal traso poti: z zobato železnico do višine 2200 m nadmorske višine, nadaljevanje mimo kočice Tete Rousse in prenočitev v koči Refuge de Gouter, naslednji dan bivak Vallo in končno naskok na vrh. Vančeva skupina je prvi dan vzpona nemoteno prispela že v popoldanskih urah do kočice Refuge de Gouter, tam so se oddahnili in tudi prenočili. Ob 3 uri zjutraj so krenili proti vrhu. Celotno pot prve skupine smo budno spremljali v baznem taboru in kasneje na poti proti koči preko UKV radijskih vez. Vse tri skupine so bile opremljene tudi z GSM telefoni. Isti dan smo namreč na pot krenili tudi udeleženci druge skupine pod Rotovnikovim in mojim vodstvom. V tej skupini sta bila tudi ostala gozdarja. Jutro je bilo zelo jasno in vrhovi so se odetli v nov sneg, bleščeče svetili. Vsa družba je bila prešerno razigrana in polna optimizma. Že v vagonih zobate železnice smo izvedeli najnovejšo vremensko napoved dežurnega vremenarja v Chamonixu, oplazila naj bi nas manjša hladna fronta, vendar je bilo nebo še zmeraj kristalno čisto. Ta čas so se naveze prve skupine gibale od bivaka proti vrhu. Vseskozi smo imeli med skupinami UKV radijsko vez. V zgodnjih dopoldanskih urah smo z vlakom prispeli do končne postaje, uro kasneje smo zaslišali preko vez zmagoslavne vzklike, Vančnova naveza je osvojila vrh. V krajšem pogovoru je povedal, da se večina navez že vrača proti koči, tri naveze so z njim še na vrhu, vendar bodo tudi

Vrh Mont Blanca

Foto: Primož Areh

oni hitro sestopili, kajti obeta se neurje. Opozoril nas je na orkanski veter in povečano oblačnost, ki se je pripodila nekje od vzhoda. Tudi mi smo opazili črne oblake nad nami. Nekje nad kočico Tete Rousse nas je pri hoji začel ovirati močan veter in sneg, skale so začele dobivati leden oklep, vreme se je slabšalo iz minute v minuto, tu smo se srečali tudi z navezami prve skupine, ki so pravočasno pobegnile z gore, Vanč in ostale naveze so bile zelo pozne. Vsi premrazeni in premočeni smo vendarle v popoldanskih urah ugleдали kovinsko konstrukcijo kočice Refuge de Gouter. V dnevnem prostoru kočice nas je pričakal Franc in povedal, da je Vanč s tremi navezami ujet v bivaku Vallo. Hvala bogu, da ni ostal na prostem. Obsojeni so bili preživeti noč v bivaku brez hrane, vode (tekočina zamrznjena) in spalnih vreč. Takrat je bil sestop že nemogoč, začel se je namreč divji ples

snežink ob orkanskem vetru. Šele doma smo izvedeli, da je tisto noč gora zahtevala davek, zmrznilo je devet alpinistov nedaleč od bivaka. Naša skupina je ta čas preživljala v varnem zavetju kočice. K počitku smo se odpravili okoli 18 ure, takrat so se začele tudi prve zdravstvene tegobe, ki so jih posamezniki čutili zaradi neustrezne aklimatizacije. Vrsta pred sanitarijami se je občutno povečala, „srečneži“ so opravljali izločanje iz nekaj odprtih hrkati. Nekateri smo ta čas porabili za spanje pravičnega. Ob 2 uri zjutraj je prišla spodbudna novica iz Chamonixa, dežurna vremenarska služba je odprla zeleno luč za vzpon na vrh. Viharja je bilo konec. Kakor je nenadoma prišel, tako je hitro izginil. Ko sem stopil na kovinsko ploščat pred kočico, sem se uzrl v nebo in zagledal na milijone svetlih zvezd, ki so bile tako blizu, da bi se jih lahko dotaknil. Nekje v moji bližini je nekdo zapel:

zvezdna, zvezdna noč!! In res je bila prečudovita zvezdna noč, še veter se je na trenutke spočil, preden je nadaljeval s svojo igro. Iz otopelosti me je predramil strupen mraz, ki se je zarezal vse do kosti. Prislunil sem pesmi rožljanja vponk, cepinov in derez. Tu in tam se je začela kakšna kletvica v esperantu. Tudi sam sem se začel intenzivno pripravljati na vzpon. Še zadnja kontrola vrvi, pasov in vponk in že je kočica izgledala kot svečka nekje daleč spodaj. Z vsakim metrom višine je postal korak počasnejši, dihanje hitreje. Vedno pogosteje se je napejala vrvi, znak za počitek.

Osebnostno sem se počutil enkratno, kot da bi mi ta neskončnost beline dajala novih moči. Okoli 6 ure zjutraj smo zagledali bivak Vallo. Že na vходу sem zaklical: „Vanč, ti si naš najboljši prijatelj!“ Za trenutek je zavladala tišina, potem se je le zaslišal glas iz notranjosti: „Vanč tukaj!“ Stisk rok je bil zares iskren, na prijateljevem obrazu pa sem v soju čelne svetilke opazil izraz, ki je povedal, da si je pridobil nekaj novih izkušenj. Zelo sem bil vesel, da sem svojega gorniškega tovariša našel živega in zdravega. Počasi se je začela tujati tudi njegova žilica za humor. Se par besed in že smo se zagrizli v strmino nad bivakom. Počasi so zvezde začele ugašati, črni žamet noči se je redčil. Grebenov in sedel ni in ni hotelo biti konec. Za pestrost poti so poskrbeli kupčki raznih človeških izločkov, ki so se vrstili ob poti. Kaj vse lahko

nadaljevanje na strani 6

človek spravi vase? Prehiteli smo angleško navezo. Dva člana sta namreč opravljala jutranje obredno bruhanje. Kratek dvig roke, pet vdihov in naprej. Na obzorju nekje desno od Ženeve so se počasi začele prve igre svetlobe ob rojstvu novega dne. Za nekaj minut smo obstali. Rojevajoča svetloba in z njo toplota sta nas prikovali na mestu, čas se je ustavil. Ob takšnih trenutkih ni težko razumeti, zakaj so starodavna ljudstva častila sonce kot božanstvo. Vrh je bil še zmeraj nad nami. Hoja se je skrčila na deset korakov, dvajset vdihov. Se sto korakov, dvajset in že smo na vrhu. Zadnji metri so bili za nami kot bi poleteli. Ko smo si čestitali za osvojen vrh, sem v Boštjanovih očeh opazil solze. Tudi moje oči so postale rosne, kajti gora je dovolila. Nekje globoko v svoji notranjosti sem se ji na skrivaj zahvalil. Po obredu trofejnega fotografiranja smo se dogovorili za vrstni red sestopa. Še vedno smo bili na višini 4807 metrov nad morjem, dolina pa še daleč. Na srečo je ob prvih manjših zapletih z derezami evforični duh ostal za nami. Pazljivost je bila na istem nivoju kot ob vzponu. Tako smo srečni in polni novih vtisov že čez nekaj ur sproščeno klepetali in delili nasvete tretji skupini, ki smo jo srečali nad zgornjo postajo zobate železnice. Tudi najbolj izčrpani člani naše skupine so dobili novih moči in prelevili so se v prave gorniške mačke. Svoje zgodbe so opremili s številnimi pridevniki.

V Chamonix smo prispeli v popoldanskih urah in se še isti dan odpravili proti deželi na sončni strani alp. Gora ni bila premagana, ne osvojen njen vrh, le dovolila je vzpon. Devet tujih alpinistov je plačalo davek tudi za nas. Vsi smo pustili delček svojih spominov nekje v snežni brezkončnosti.

VIHARNIK

Izdaja:

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec,
2380 Slovenj Gradec, Vornarčev trg 1
Telefon: 0602/43-332

Direktor: Hubert Dalinšek

Uredniški odbor: Ida Robnik,

Majda Klemenšek in Gorazd Mlinšek

Glavna urednica: Ida Robnik

Lektorica: Majda Klemenšek

Oblikovalska realizacija:

Umetniška delavnica IDEJA, Maribor

Likovna urednica: Marlena Humek

Tehnični urednik: Robert Strmšek

Računalniška postavitve, priprava za tisk

in fotoliti: Repro Studio Lesjak, Maribor

Tisk: Odhis, Ravne

Naklada: 1650

Vse pravice pridržane, © Gozdno gos-

podarstvo Slovenj Gradec 1998.

Na podlagi mnenja Ministrstva za infor-

miranje z dne 30. 1. 1992 je VIHARNIK

produkt informativnega značaja iz 13.

točke tarifne številke 3, za kar se plačuje

5% davek od prometa proizvodov.

Foto na naslovnici: Tomo Jeseničnik

EKSKURZIJA MISLINJSKIH GOZDARJEV V NEMČIJI

ZDRAVKO MIKLAŠIČ, ing. gozd. Zavod za gozdove Slovenije, območna enota Slovenj Gradec

Pogled na 300 ha veliko površino mrtvih dreves kot posledica emisij in lubadarja (v ozadju).

Gozd s podsajeno bukvijo.

Od nekdanje ceste je vidna le še trasa.

V času med 23. 9. in 26. 9. 1998 smo bili delavci Zavoda za gozdove Slovenije, KE Mislinja na strokovni ekskurziji na Spodnjem Saškem v Nemčiji. V 1100 kilometrov oddaljenem nacionalnem parku Harz nas je v dveh dneh dipl.inž.gozdarstva Walter Hennecke seznanil z značilnostmi in problemi pri gospodarjenju z gozdovi v nacionalnem parku Harz in izven njega.

Pogorje Harz se razprostira na površini 250000 ha, od katerih je 60000 ha izločenih kot nacionalni park. Geološka podlaga je tu podobna Pohorju, saj prevladujejo kisle nepropustne kamenine kot so diabaz, gabra, granit in podobne. Pogorje s svojimi 1000 metri nadmorske višine predstavlja prvo bariero zračnim masam, ki se od Atlantika gibljejo proti vzhodu, zato so značilne dolge, ne ekstremno mrzle zime in kratka, razmeroma hladna poletja z obilico padavin ter povprečno letno temperaturo 5,5 stopinj celzija. Zato predstavlja to področje rezervat za pitno vodo velikih mest severne Nemčije, kamor jo po cevovodih črpajo do 300 km daleč.

Za Harz je značilna močna spremenjenost naravne drevesne sestave, saj sta podobno kot pri nas na Pohorju potreba po lesu in način gospodarjenja v preteklosti pripo-

nadaljevanje na strani 7

nadaljevanje s strani 6

mogla do nastanka velikih površin smrekovih monokultur. Zaradi tega imajo tamkajšnji gozdarji pri gozpodarjenju z gozdovi podobne probleme, kot jih imamo na Pohorju in to je bil tudi glavni razlog, da smo se podali na tako dolgo pot.

Mesto St. Andreasberg, kjer smo bili nastanjeni, je znano staro rudarsko mesto s približno 2500 prebivalci in vzorno urejenim rudarskim muzejem, ki ga obišče do 70000 obiskovalcev na leto.

Prebivalstvo St. Andreasberga živi danes v glavnem od turizma. Lepote nacionalnega parka, urejene in označene sprehajalne poti, urejene proge za tek na smučeh, kulturne in zabavne prireditve, informacijski objekti in sama urejenost mesta so garant za dober obisk in dobro počutje obiskovalcev.

Prvo rudo (srebro, cink, baker) so tu kopali že v začetku 16. stoletja. Mesto se ponaša z 810 m globokim rudarskim jaškom, ki je bil do leta 1900 najgloblji tovrstni objekt na svetu in s številnimi rudarskimi stroji (28), ki so svojevrstni izumi in neprecenljiva zgodovinska vrednost. Za pogon rudarskih strojev je bil v 18. stoletju zgrajen velik jez (Oberteich), ki je bil takrat največji v Evropi in preko 40 km vodnih jarkov. Radi se pohvalijo, da so ravno tu prvi splekli žično vrvi (zajla), da so pred Nobelovim patentiranjem dinamita že znali razstreljevati v rudnikih z nitroglicerinom ter da so prvi izdelovali vžigalice.

Rudarstvo je skozi stoletja porabljalo velike količine lesa, zato so za zadovoljevanje teh potreb nastajale velike gole površine - frate. Te so pred 200 leti pričeli pogozdovati s smreko, predvsem zaradi potreb po jamskem lesu in dobrih uspehov sadnje. Nekoč je bilo v naravni zgradbi gozdov 80% listavcev in 20% iglavcev, danes pa je stanje obratno. Sajena smreka ni ustrezne proveniencije in je iz nižjih leg, zato imajo velike probleme s stabilnostjo teh sestojev (snegolomi, vetrolomi, lubadar...).

Leta 1972 je to področje zajel velik vihar, ki je podrli 30% smrek, nakar so zaradi podlubnikov v naslednjih letih sečnje še povečali. Tudi škode zaradi kislega dežja tem sestojem niso prizanesle, zato so postajali iz leta v leto bolj presvetljeni.

Pred približno dvajsetimi leti je bil gospod Hennecke na strokovni ekskurziji v Sloveniji in je v Mislinji videl možen način stabilizacije teh sestojev z listavci. Izdelali so program obnove gozdov Harza, prepovedali golosečen način gozpodarjenja in zato namenili 30 milijonov DM. V sedmih letih so posadili na 6000 hektarjih pod zastorom starih dreves 20 milijonov sadik bukve, javorja in jerebika.

Površine z mrtvim drevjem na posameznih mestih v parku namerno puščajo, da obiskovalci na lastne oči vidijo posledice in sami presodijo o potrebi gozdarske stroke.

V parku napadeno drevje od podlubnikov strojno olupijo in pustijo.

Sprehajalne poti so lepo in smiselno označene.

Ker je bil program podkrepjen z zadostnimi finančnimi sredstvi, so razvili način sadnje, ki se od našega precej razlikuje. Najprej odstranijo zeliščno plast, nato pa zemljo strojno premešajo z dolomitno moko (pol kilograma na sadiko zaradi kisle reakcije tal) do globine 40 cm. V tako pripravljeno zemljo posadijo 50 do 80 cm velike sadike, katerim skrbno razporedijo korenine. S takim načinom sadnje si zagotovijo 90% uspeh sadnje in hitrejšo rast sadike tako, da obžetev praktično odpade. Prakticirajo predvsem jesensko sadnjo v novembru, saj jim vremenske razmere to dopuščajo. Zgodaj zapadli sneg nam na Pohorju jesenske sadnje ne dopušča. Za podsaditev 1 ha smrekovega gozda z listavci porabijo 10000 do 20000 DM.

Zaradi problemov z divjadjo, predvsem jelenjadjo, uporabljajo najrazličnejše načine zaščite sadik bukve od individualne do kolektivne. V zadnjem času se že kažejo uspehi pri reduciranju parkljaste divjadi, saj se je številčnost te divjadi zmanjšala na mejo, ko zaščite skoraj ne potrebujejo več. Zanimivo je, da se s komercialnim lovom v nacionalnem parku Harz sploh ne ukvarjajo. Ker predstavlja tudi pri premeni mislinjskih monokultur smreke divjad zelo velik problem, smo njihove izkušnje in rešitve pozorno poslušali, saj jih bomo vsekakor lahko uporabili pri našem delu.

Po mnenju večine udeležencev ekskurzije predstavljajo podlubniki velik in težko rešljiv problem gozdarjev tega področja. Snegolomi, vetrolomi, kisli dež in emisije so te

nadaljevanje na strani 8

nadaljevanje s strani 7

gozdove tako oslabili, da si niti v sanjah nismo mogli zamišljati, da lahko lubadarji uničijo v kratkem času tako velike površine gozda. V samo šestih letih so lubadarji na tem področju popolnoma uničili 300 hektarski kompleks gozda. Posamezne lubadarke in manjša jedra pa je moč videti na vsakem koraku. Proti lubadarju se borijo na klasičen način tako v gospodarskih gozdovih kot v parku. Osebnostno menim, da bi bil pogled nekaterih naših lastnikov gozdov, pa tudi nekaterih ostalih porabnikov prostora na 300 hektarsko površino, kjer stojijo samo mrtva drevesa dovolj, da bi se o svojem ravnanju in mnenju o gozdarski stroki nasploh globoko zamislili. Po tej izkušnji sem trdno prepričan, da na vprašanja, kako je z lubadarjem na Pohorju, ne bom odgovoril z „ni večjih problemov“, ampak do sedaj smo ga uspešno obvladovali“.

Kot zanimivost naj povem tudi to, da se proti lubadarju v parku borijo tako, da vse napadeno drevje posekajo, ga strojno olupijo (motorna žaga) ter les pustijo tako, kot je drevo padlo. Tista drevesa, ki jih je pa lubadar že zapustil, pa pustijo stati. Nacionalni park Harz se razprostira na površini 15800 ha, vendar ga nameravajo v naslednjih letih še razširiti. Samo financiranje dejavnosti parka poteka 80% preko ministrstva za okolje, 20% sredstev pa zagotavljajo upravljalci parka s prodajo gozdnih sortimentov sami. Po parku so na mestih, kjer je koncentracija obiskovalcev največja, postavili informacijske objekte. To so tehnično zelo dobro opremljene pisarne, kjer obiskovalci dobijo vse potrebne informacije. Vendar ti informacijski centri nudijo obiskovalcem precej več, kot smo navajeni pri nas, saj je njihova prvenstvena naloga tudi izobraževanje o okolju, naravi, gozdu ter vedenju v takem prostoru. Informacijski center, katerega smo obiskali mi, na leto obišče 30000 obiskovalcev. Celoten park je opremljen z lesenimi tablami in kažipotmi, ki so zelo izvirno in enostavno izdelani. Poudariti moram, da je večina cest v parku zaprtih za ves promet. Po označenih cestah in poteh je možna samo hoja in na nekaterih vožnja s kolesi ter pozimi tudi hoja na smučeh. Zanimivo je, da na cestah ne potrebujejo nobenih ramp, ampak zadošča le znak prepovedi vožnje z motornimi vozili. Večina obiskovalcev parka so pohodniki iz večjih mestnih središč severne Nemčije, saj je Harz s 1000 metri nadmorske višine najvišje hribovje tega dela Nemčije.

Ljudje, ki živijo v mestih okoli parka, se preživljajo v glavnem od turizma. Zelo je razvit na tem po-

Lesena ograja za zaščito pred divjadjo.

Ena izmed tabel v parku, ki obiskovalce informira in uči.

Od leve proti desni: Walter Hennecke, Drago Zagorc, Primož Areh, Jože Praininger, Anton Strgar, Mirko Cehner, Matjaž Konečnik, Jože Ogriz. Pred fotoaparatom je bil Zdravko Miklašič.

dročju zimski turizem, predvsem tek na smučeh.

V parku lahko vidimo na relativno majhni površini štiri značilne višinske tipe gozda:

- najnižje se razprostirajo bukovi in hrastovi gozdovi,
- na nadmorski višini 400 - 700 m so bukovi gorski gozdovi,
- na nadmorski višini 700 - 800 m so mešani bukovo smrekovi gozdovi,
- nad 800 m nadmorske višine so smrekovi gozdovi,
- nad 1000 m nadmorske višine je zgornja gozdna meja.

Na vrhnjih področjih Harza se razprostirajo velika visoka barja (podobna na Pohorju - Lovrenška), katera pa so v preteklosti zaradi potreb po lesu poskušali izsuševati. Danes poskušajo v teh barjih vzpostaviti nekdanje naravno stanje in imajo zastavljenih več projektov. Tudi ceste, za katere so se odločili, da jih ne bodo potrebovali več, strojno prekopajo tako, da se njihove trase v kratkem času zasujejo in se skoraj ne vidijo več. Podobne projekte imajo zastavljene za regulirane struge potokov in hudournikov, katere bodo poskušali v čim krajšem času vrniti v prejšnje naravno stanje.

Menim, da smo na opisani ekskurziji izmenjali s tamkajšnjimi gozdarji veliko izkušenj in pridobili nova spoznanja, katera nam bodo pri našem delu še kako pomagala. Tak način izobraževanja je še posebej za revirne gozdarje zelo primeren, saj lahko spoznanja gozdarških kolegov iz različnih okolij in naravnih pogojev osebno izmenjujemo in primerjamo ter jih pri svojem delu tudi uporabimo.

MIRKO TOVŠAK, ing.agr.

Specializirane in splošne kmetijsko - gozdarske zadruge iz območja Koroške so skupaj z območnimi zavodi za veterino in živinorejo ter predstavniki javne svetovalne službe pripravili praznovanje 50 - letnice organiziranega združništva na Koroškem. Prireditelj je bila na prireditvenem prostoru med skladišči STC in Korošico v Dravogradu. V ta namen je bila organizirana tudi razstava najboljših primerkov goveje živine treh pasem:

rjave, lisaste in črno - bele. Predhodni izbor so pripravili delavci selekcijske službe, končno ocenjevanje pa je bilo na prireditvenem prostoru na dan praznovanja. Rejci najboljših živali so prejeli posebna priznanja, za šampionko razstave pa je bila proglašena krava Reka, last rejca Jožeta Libnika iz Jamnice. Konjerejci so na razstavi predstavili izbor konj in žrebec pasme hafflinger, še posebej pa je po svoji markantnosti izstopal plemenski žrebec rejca Mirka Zajca iz Sentilja pri Mislinji.

Na proslavi je sodeloval tudi podpredsednik vlade Slovenije g. Marjan Podobnik, ki je v svojem nagovoru izrazil posebno zadovoljstvo nad razvojem govedoreje na našem področju. Povedal je tudi, da se bo skupaj s poslanko Mravljakovo zavzemal za dokončno rešitev problema financiranja gozdnih cest, kar predstavlja še poseben problem koroške krajine.

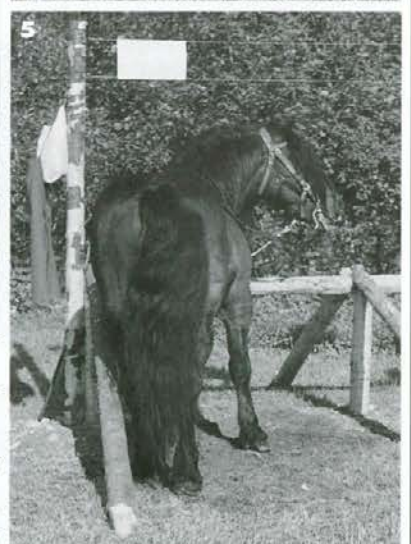
V kulturnem programu so sodelovali pevski zbor iz Šmartnega, Postavkova dekleta iz Podgorja, folkloristi in dramska skupina s skečem, ki je bil posebej napisan za to prireditev. Peter Vrisk, predsednik Zadrुžne zveze Slovenije, je ob tej priložnosti podelil vsem zadrugam iz našega področja zadrुžna priznanja za njihovo dolgoletno in uspešno delo. Vsaka zadruga je priznanja podelila tudi svojim najzaslužnejšim članom tako, da je bilo posameznikom podeljenih kar 36 priznanj.

KGZ „Ledina“ iz Slovenj Gradca je praznovanje 50 - letnice združništva združila tudi z že tradicionalno prireditvijo ocenjevanja najboljših žganj domačih žganjekuharjev. To tekmovanje je pred leti uvedel sedaj že pokojni Andrej Šertel, ki je izdal posebno knjigo o žganjekuhi. To tekmovanje je prerastlo v tradicionalno priredi-

tev, saj so Korošci znani žganjekuharji daleč naokoli.

Letošnji naziv šampiona med žganji si je priboril borovničev, ki ga je skuhal žganjar Jože Kotnik iz Slovenj Gradca, na drugem mestu je bilo bezgovo žganje žganjarja Damjana Smolaka iz Sentanela, tretje mesto pa sta dosegla žganjarja Viktor Ošlovnik iz Otiškega vrha za češpljevo žganje in Franjo Prevolnik iz Mislinjske Dobreve za hruškovo žganje.

V nadaljevanju je bila zabava ob zvokih ansambla Rosa, ki pa jo je, žal, zmotil jesenski dež, ki je odgnal marsikaterega obiskovalca.

1. Kravi šampionki je pripel častni zvonec predsednik Zadrुžne zveze Slovenije g. Peter Vrisk.
2. Prireditve so se udeležili številni pomembni gostje, med katerimi je bil tudi podpredsednik vlade g. Marjan Podobnik.
3. Nagrajenci KGZ „Ledine“ iz Slovenj Gradca.
4. Predstavniki veterinarskih zavodov iz Maribora in Celja so poskrbeli za pošteno ocenjevanje najboljših živali.
5. Plemenski žrebec rejca Zajca iz Sentilja pri Mislinji je vzbujal največ pozornosti obiskovalcev. Foto: Mirko Tovšak

V tem sestavku predstavljam našega najstarejšega občana pemiške fare, Gašperja ŠEKOLOVNIKA, kmeta, ki bo kmalu dopolnil 88 let. Dolga leta je bil tudi gozdni delavec.

Je naročnik ter zvesti bralec Viharnika, ki ga rada prebira tudi njegova deset let mlajša žena, ki jo po domače kličemo Čičkova Micka. Tu sem se je Micka primožila pred skoraj petdesetimi leti ter rodila tri otroke: Geliko, Kristino in Petra. Žal, je prva punčka v otroštvu umrla.

Gašper kar brž pove, da so na to najemniško kmetijo, ki leži 1150 m visoko in je skoraj najvišja v naši fari, privandrali leta 1933, skupaj z njegovimi starši ter še dvema bratoma Andrejem in Valentinom. Kmetija je bila last veleposestnika Preglava iz Radelj. Vsi hramovi so bili kar precej v slabem stanju in tudi precej strma polja slabo prenojena. Skupaj z brati so se zaposlili v lastnikovih gozdovih in drugod, kolikor jim je čas dopuščal, saj so tu gori poletja zelo kratka. Komaj so za silo spravili poslopja in polja v red, že je nastopila druga svetovna vojna.

„Tudi med vojno ni bilo lahko. Tam nekje sredi vojne so me na silo mobilizirali v nemško vojsko, a sem se kmalu srečno vrnil domov, ker sta bila oče in mati precej stara. Kmalu za tem so se začeli oglašati tudi partizani in strahu je bilo kar dosti, da jih pri nas ne zalotijo Nemci. Težka pa so bila tudi poveljna leta, ko ni bilo mogoče ničesar dobiti, še celo svoje pridelke smo morali obvezno oddajati“ pripoveduje Gašper Sekolovnik.

Z grenkobo se spominja tistih let, ko je bil v prvi petletki izvoljen za odbornika v KLO. Po napornem delu so morali odborniki iti peš k Porčniku, kjer je bil sedež odbora in uskladiti zahteve oblasti po obvezni oddaji, kar pa je bilo za te slabo rodovitne hribovske kraje težko.

KMETOVANJE DO POZNIH LET NA VISOKOGORSKI KMETIJI

LUDVIK MORI

Gašper in Micka ob rožah.

Foto.: Ludvik Mori

No, pa so tudi ti težki časi minili. Sekolovnikovi so bili še naprej najemniki gozda. Da je bil denar za najnujnejše, se je bilo treba zaposliti in hoditi peš v službo iz enega hriba na drugega, v vsakem vremenu, tudi pozimi, v visokem snegu. V tistem kratkem poletju, ki je tu gori le slabe pol leta, je žena Micka podpirala vse štiri hišne vogale, kot temu pravimo in se

borila za skromen pridelek ter skrbelo za družino. Pomagali so ji tudi mož in otroci, kolikor jim je ostalo časa ob drugih obveznostih. Da bi si težko delo olajšali, so si kaj kmalu omislili vitel in postopoma za tem nabavili še kosilnico in traktor. Oba otroka, hčerka in sin, sta si službo našla v dolini, pa vendar rada prideta ob vikendih pomagat

staršem na kmetijo. Vsi znajo ceniti naravno pridelano, biološko hrano. S kakšno vnemo in skrbjo je oče Gašper počistil pašnike, dosti bolj, kot prenekateri kmetje, ki imajo svojo lastno zemljo. Kljub visokim letom ima Micka poleg obilice drugih del še polna okna cvetočih rož, ki jih z vso ljubeznijo neguje. Obema želimo še veliko zdravih in čilih let.

MIČURINKE NA POHORJU

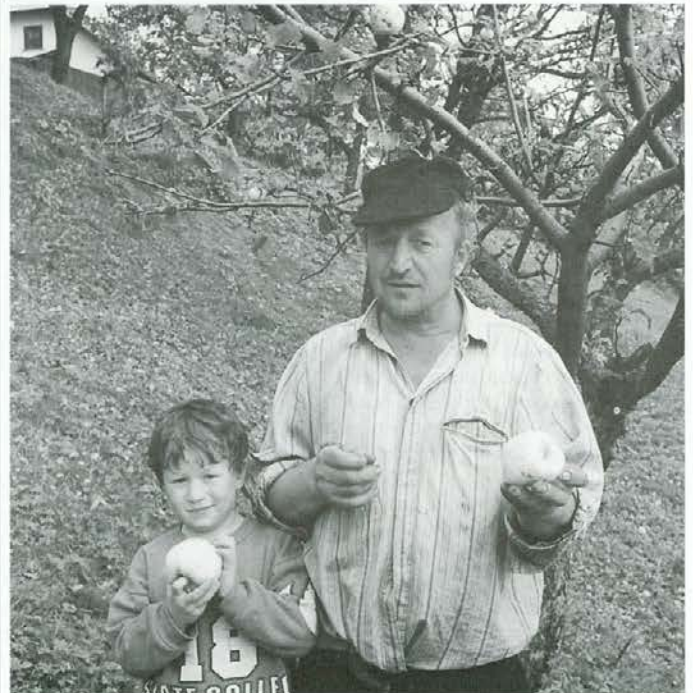
FRANC JURAČ

Mičurinke posebne sorte jablan, ki na Zakršnikovi kmetiji v Golavabuki vse od leta 1960 dobro uspevajo so pripeljali leta 1953. na Pohorje.

Takratni sadjarski inštitut iz Maribora je skupaj z Zadržno zvezo Dravograd želel preizkusiti to sorto jabolk, ki so jih uvozili iz Rusije.

Mlada drevesa jablan so posadili pri Grmovškem domu na Pungartu. Zaradi višine in hladnega podnebja jablane na taki višini niso uspevale, zato so jih nekateri kmetje posadili na svojih kmetijah. Ena takih kmetij, kjer jablane Mičurinke vsako leto izredno dobro uspevajo je Zakršnikova kmetija v Golavabuki. Kot pravi gospodar kmetije Ciril Rozman je z rusko sorto jablan izredno zadovoljen, vsako leto bogato obrodijo, jabolke pa so izredno dobre za prešanje.

Foto: Franc Jurac

Prim. mag. MIHA ZAJEC, dr. med., dr.stom., spec.kirurg.

Jesen je čas intenzivnega dela na vseh kmetijskih področjih in vseh kmetijskih panogah. Velikokrat je potrebno pri delu hiteti, ker je potrebno hkrati opraviti več del v istem dnevu. Pogosto je moteče še vreme, ki je v jesenskem času nestalno, velikokrat deževno. Kljub temu, da so vremenske napovedi meteorologov po radiu in televiziji globalno največkrat točne, se vreme v našem ožjem alpskem svetu večkrat obnaša po svoje in nas prisili, da načrtovana dela zaradi padavin prestavljamo iz enega dneva na drugega, postajamo nemirni in se v naglici improvizirano lotimo drugih del, ki jih še dopušča vreme.

Naglica, improvizacija in nezbravnost pri delu so najpogostejši subjektivni vzroki za delovne nezgode. Če k temu prištejemo še morebitni vpliv preutrujenosti in zaužitega alkohola, se krog nevarnosti pri delu močno poveča. (vstaviti skico)

Včasih je nujna pri kmetijskih delih tako velika, da se morajo dela lotiti vsi pri hiši, tudi zelo stari ljudje in bolniki. Gibi posameznikov so pogosto upočasnjeni ali prehitri, reaktivne sposobnosti močno različne. Ostri ali hitro vrteči stroji jih zaradi tega zagrabi in poškodujejo.

Raztrganinske poškodbe zaradi uporabe motornih in krožnih žag so velikokrat obsežne in globoke, nevarne pa posebej zato, ker običajno razcefrajo in raztrgajo

poškodovano tkivo. Če segajo v globino, lahko poškodujejo tudi žile, živce, kosti ali druge organe. Neredko po dolgotrajnem zdravljenju zapuščajo tudi invalidnost.

Če so prsti ali okončine odtrgani ali odrezani v ravni ploskvi brez zmečkanja in brez tkivnih defektov, jih je še mogoče z zahtevnimi kirurškimi posegi pritrditi in priti na svoje prejšnje mesto, če pa je takšna amputacijska poškodba zmečkana, se zdravljenje največkrat konča s skrajšanjem okončine.

Rane je v vsakem primeru treba takoj po poškodbi pokriti s sterilno gazo in poviti tako, da se zaustavi krvavitev in prepreči dodatna okužba. Poškodovane dele telesa je treba zaradi transporta do najbližjega zdravstvenega doma ali bolnišnice tudi ustrezno imobilizirati, da ponesrečeni ne bi utrpel dodatnih poškodb in da ne bi imel nepotrebnih bolečin.

Morebitni odtrgani del okončin je treba na kraju nezgode poiskati, ga zaviti v sterilno gazo in v plastično vrečko. Ohlajenega, vendar ne zmrznjenega, je treba pripeljati skupaj s ponesrečenim v zdravniško ambulanto čimprej po nezgodi.

Zato, da rane pravilno oskrbimo s sterilnim povojem takoj po nastanku, je potrebno imeti doma ali na delovišču vedno nekaj prvih povojev ali drugega sterilnega obvezilnega materiala. Na sveže rane ne dajemo nobenih krem ali praškov,

pokrijemo jih samo s sterilno gazo. Na mokrih in spolzkih tleh nam lahko hitro spodrsne. V takšnem primeru se lahko pogosto prelomijo kosti ali poškodujejo sklepi. Če samo posumimo na hujšo poškodbo, moramo prizadeti del telesa imobilizirati, da preprečimo nepotrebno gibanje, dodatne poškodbe in bolečine v udarjenem predelu vse do prihoda v zdravstveno ustanovo.

Pri blagih udarcih in lahkih poškodbah si lahko pomagamo sami tako, da polagamo na poškodovani predel hladne obkladke ali ledene obloge (kocke ledu ali snega v plastični vrečki posredno preko tkanine na kožo).

Na spolzkih gozdnih in kmetijskih tleh lahko začno nekontrolirano drseti tudi delovni stroji. Če jih ne uspemo takoj ustaviti, se čimprej poženi stran od njih v nasprotno smer, kot jih zanaša. Razbiti stroj je lažje popraviti kot zakrpati hudo poškodovanega človeka, za

katerega tovarne še ne izdelujejo vseh nadomestnih delov.

Pri hudo poškodovanih in bolnih ljudeh opazimo včasih pridruženo nezavest. Potem, ko jim nudimo ustrezno prvo pomoč (umetno dihanje, masažo srca, oskrbo ran in drugih poškodb), jih moramo obrniti v bočni položaj za nezavestnega in jih v takšem položaju tudi prepeljati do zdravstvene ustanove - najbolje z reševalnim avtomobilom.

Verjamem, da večina odraslih ljudi pozna postopke, kako nuditi prvo pomoč, saj so se z njimi seznanili večkrat v šoli, med služenjem vojaškega roka, pred opravljanjem vozniškega izpita in še kje.

V nujnih, nepričakovanih situacijah, kjer se soočimo s poškodbami, se predvsem ne smemo zmešati. Poskušajmo ohraniti mirnost in prikljati iz spomina vse znanje o določenem problemu, ki je pred nami, za tem pa po svojih najboljših močeh pomagati ponesrečenemu!

ZLATA NALOŽBA

Z VARNIMI KORAKI DO SVOJEGA ZAKLADA

ZAVAROVALNICA MARIBOR d.d.
2507 MARIBOR,
Cankarjeva 3,
tel.: 062/224-111

brezplačna telefonska številka
za naročanje zavarovalniškega zastopnika

080 - 19 - 20

LJUDJE**IN****DOGODKI**

NAJDIŠČE (NA KOROŠKEM) REDKE GOBE - NAGUBANE DEBELONOŽKE - CORTINARIUS PRAESTANS

Strokovno gradivo pripravil: ŠTEFAN ERJAVEC, strokovi sodelavec gobarskega društva; poročala: MILENA CIGLER CREGORIN, ing. agr.

Dne 6. oktobra se je v bližnjo okolico Mežice podala zanimiva družina - trije člani gobarskega društva „Samorastniki“ Ravne na Koroškem in „novinarka“, ki naj bi o najdišču pisala, seveda, moja malenkost, ki sem sicer tudi članica društva za varstvo narave.

Kajti najdišče nagubane debelonožke je, razen še ene lokacije, edino v tej regiji. Diapozitiv ne prikaže, kako zelo v sožitju z drevesom (navadno hrastom ali bukvo) raste ta goba. Kajti goba raste v krožnici okoli drevesa približno v takšnem obsegu, kot poteka krošnja ali zunanji obod korenin.

Praestans - lat. pomeni izvrsten, odličen.

Goba obdrži po kuhanju čvrstost. Bet je velik 10 do 15 cm x 3 - 6 cm, svetlo vijoličast, počasi popolnoma obledi, pri mladih gobah opasan s svetlo modrimi ostanki koprene (izhaja iz rodu koprenk). Bet je vlaknast, čokat, pri tleh, koprena je bela, vleče na modro.

Klobuk je velik 7 do 20 cm, sprva čokoladno rjav, pozneje, razen na temnem, svetlejši, v začetku ovit v svetlo vijoličasto ovojnico, katere ostanki so vidni pozneje na klobuku kot krpice, najprej polkrožen, nato sploščen, debel, rob radialno naguban, lističi sprva svetlo sivkasti z vijoličastim odtenkom, pozneje rjavkasti in redkeši.

Raste izključno na apnenčastih tleh.

Meso v klobuku in dnušču beta je belkasto, sicer svetlo modro, brez posebnega vonja in okusa. Trosi so rjavkasti, mandljasti, hrapavi, zelo veliki.

Prav tako kot za velikega lovkarja (najdišče Sv. Neža v Selovcu in Lom nad Mežico) predlagamo zaščito za nagubano debelonožko!

In še nekaj o novostih pri gobarskih društvih.

Na letni skupščini v Kopru, aprila letos, smo izvedeli, da se na Ministrstvu za kmetijstvo v sodelovanju z Ministrstvom za varstvo okolja pripravljata seznam gliv v Sloveniji (2.745 gliv), uredbe o zaščiti posebnih gliv npr. Sežana: karželj, križnotrosna kolobarnica in jajčasta mušnica. Pripravljata se pravilnik o podeljevanju naziva determinator - prepoznavalec gob in nadaljnji tečaj za te strokovnjake. V koroškem društvu Samorastniki imata ta naziv g. Rajko Stropnik - predsednik društva in g. Štefan Erjavec - strokovni sodelavec.

Zaščita gliv je pomembna z več vidikov:

- dvig zavesti prebivalcev za čuvanje naravne dediščine,
- motivacija lastnikov kmetij za varovanje naravne dediščine kmetij,
- turistični vidik, vidik trženja idr.

NEKATERI SO PRVIČ OSVOJILI VRH URŠLJE GORE

MIHAELA KOTNIK

Športno društvo Škale - Hrastovec je zadnjo nedeljo v avgustu 1998 pripeljalo okrog 100 svojih krajanov na Uršljo goro.

Posebej so bili zadovoljni organizatorji, ker jim je uspelo na vrh pripeljati 35 potnikov, ki težko hodijo ali pa so kako drugače bolni. Nekateri so bili kljub starosti prvič na vrhu Uršlje gore.

Okrog enajste ure dopoldan je pristal na vrhu helikopter, ki je pripeljal škofa Alojzija Šušterja in njegova dva spremljevalca. Sveta maša se je pričela ob 11. uri in jo je daroval gospod škof v pokoju Alojzij Šušter v čast sv. Uršuli na gori. Sveto mašo so popestrili cerkveni pevci iz Starega trga in sam gospod župnik Knez, ki se je zahvalil vsem, ki so se udeležili sv. maše, še posebej pa škofu Šušterju za obisk najvišje stoječe cerkve na Slovenskem. Organizatorji se zahvaljujejo voznikom in delavcem na oddajniku RTV Slovenija, da so jim dovolili vstop na vrh. Z Uršlje gore so odhajali zadovoljni, saj so menili, če bo zdravje, še pridemo.

DRUGA SLOVENSKA LOVSKA MAŠA LD PODGORJE

MIHAELA KOTNIK

Lovska družina Podgorje je že drugič organizirala slovesnost slovenske lovske svete maše v spomin na sv. Huberta, zavetnika lovcev in gozdarjev. V soboto, 22. avgusta 1998 ob 15. uri se je zbralo veliko število lovcev in njihovih svojcev, vabljeni pa so bili tudi okoliški kmetje na drugo sveto mašo v čast sv. Hubertu. Mašo je vodil gospod župnik Leopold Korat in še štirje duhovniki. Sodelovali so tudi Štajerski rogisti in lovski oktet iz Podgorja.

Pred pričetkom sv. maše je udeležence nagovoril predsednik lovske družine Podgorje Sandi Štumpfl.

Po končani maši se je nadaljevalo družabno srečanje ljubiteljev narave in domačih viž z ansamblom „Hit 5“.

Organizatorji so pripravili tudi bogat srečolov, tudi dobre hrane in pijače ni manjkalo.

Nasvidenje prihodnje leto!

Darovanje sv. maše pri lovski kapelici in Štajerski rogisti

Foto: Mihaela Kotnik

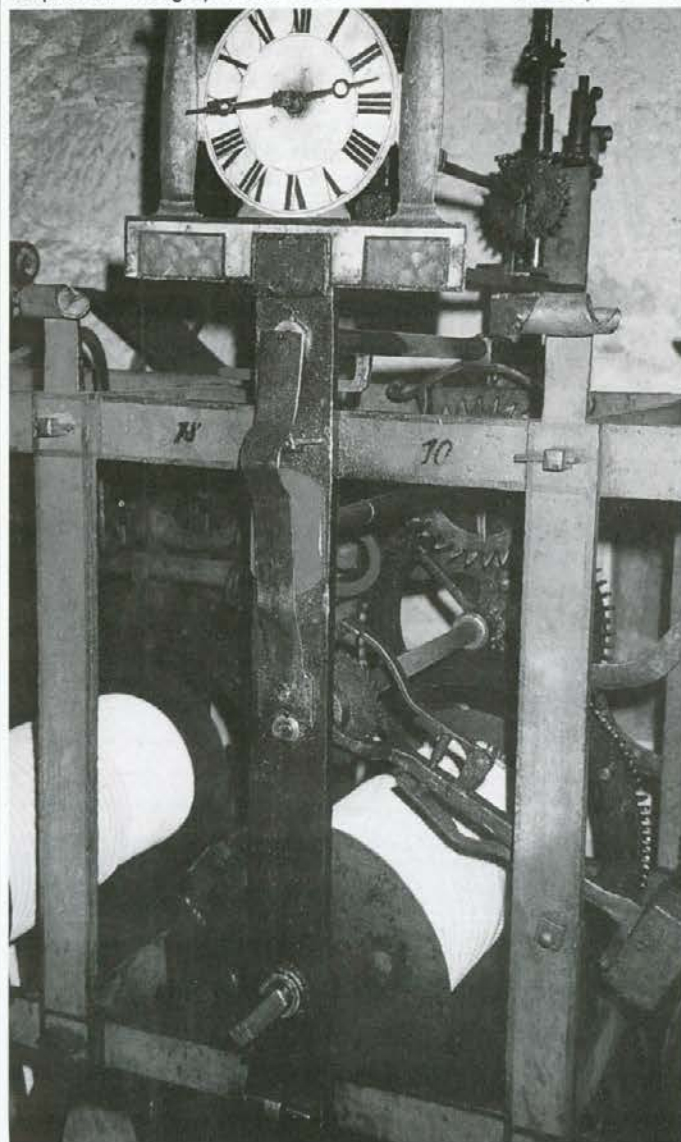

STOLPNA URA V PODGORJU

LEOPOLD KORAT

Stolpna ura v Podgorju iz leta 1810

Foto: Leopold Korat

Živimo v času elektronskih ur in kompjuterskih naprav za merjenje človekovega življenja. Hitro in prehitro teče čas - radi potarnamo. Tu in tam pa so v zvonikih naših cerkva še ure, mehanske, ki so našim prednikom merile čas bolj počasi! Ena takih (že zgodovinskih ur) je v zvoniku župnijske cerkve sv. Urha v Podgorju. Petnajst let je mirovala in „razmišljala ali naj še meri čas“. Pred dobrim letom pa sta se dva srčna moža odločila, da jo spet „spravita v življenje“. To sta bila g. Ivan Gaberšek in g. Marjan Perše. Z veliko potrpežljivosti in truda sta uro spravila v tek. Namazala, popilila in poravnala sta zobata kolesa, zamenjala vrvi na utežeh in ura iz leta 1810 spet gre, bije in kaže ure na številčnici na zvoniku. Vsake tri dni jo je potrebno naviti. Za to se je potrebno potruditi v zvonik po lesenih stopnicah. Ivan in Marjan to z veseljem naredita. Zato smo jima hvaležni.

Take ure daleč naokoli ni več, vsaj delujoče ne! Verjetno pa bo spet prišel čas, ko bodo te ure spet dobile svoje mesto in veljavo. Saj je sama tehnika premalo, če v njej ni srca. V tej naši „farni uri“ je vsaj dvoje sec. Da bi dolgo bila in z njima „naša ura“.

„Marjan nam meri čas“ - nekaj truda je le treba!

Foto: Leopold Korat

KOPRIVNA VABI

GORAZD MLINŠEK, dipl. ing. gozd. Zavod za gozdove Slovenije, območna enota Slovenj Gradec

Koprivna je ozka alpska dolina ob reki Meži, ki se pri kmetu Lipoldu razcepi v dve manjši dolini pod Olševo in Čofatijo. Na njenih strmih pobočjih so samotne kmetije, kjer živijo koroški kmetje s trdo voljo, da preživijo še nadaljnih 400 in več let v tej divji in lepi pokrajini. Veliko zanimivosti se skriva v Koprivni in v ostalih dolinah nad Črno. Pa so se letos Koprivci odločili, da bodo razkrili razne zgodovinske in turistične zanimivosti obiskovalcem. Križišča in odcepe do samotnih kmetij so opremili z lepimi kažipotami in opisnimi tablami. Avtor estetsko izdelanih lesenih tabel je Jožek Potočnik iz Koprivne, ki je kljub mladim letom poznan kot dober mizar tudi izven Koroške. Jožeku dela ne bo zmanjkalo, saj želijo v Črni opremiti zličnimi opisnimi tablami tudi ostale doline. Pridite v Črno, predvsem pa v Koprivno, kjer se ne boste zgubili.

Smerokaz pri Lipoldovi kapeli v Koprivni *foto: Gorazd Mlinšek*

▲ Kljub zasneženemu pašniku živina težko zapušča planino pod vrhom Uršlje gore.

Septemberski sneg nad 900 m je presenetil tudi živino na Jelenovem pod Uršljo gore. ▼

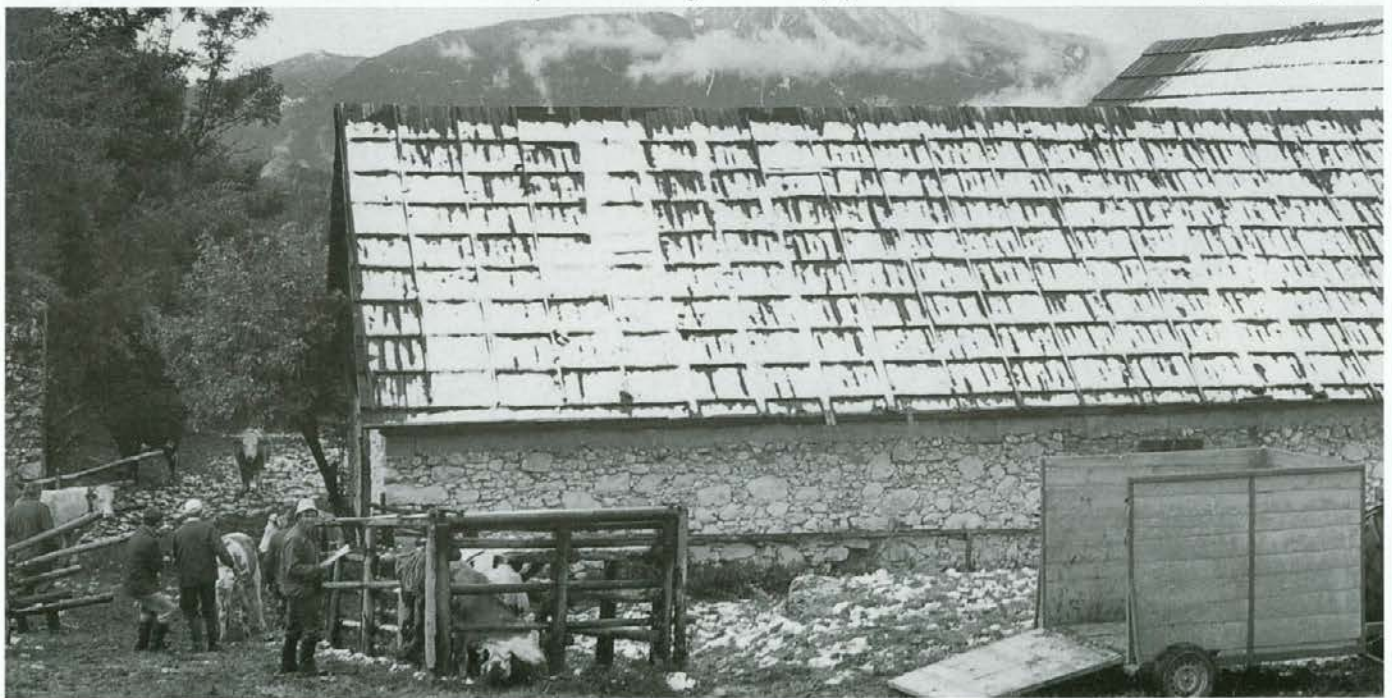
SNEŽENO PRESENEČENJE

GORAZD MLINŠEK, dipl. ing. gozd. Zavod za gozdove Slovenije, območna enota Slovenj Gradec

Res, čudna je narava, smo si mislili prebivalci Mežiške doline, ko smo se 14. septembra zjutraj ozrli proti zasneženi Peci. Kljub kalendarškemu poletju nas je presenetil sneg. Vsi koroški vrhovi, pa tudi posamezne doline nad Črno, so bili zasneženi. Pri Jeklu v Koprivni je zapadlo do 20 cm snega, na Peci in na Smrekovcu od 10 cm do 20 cm.

Presenečeni so bili tudi posamezni kmetje, ki so imeli še živino v paši na planinskih pašnikih. Takoj so stopili v akcijo, da so prezeble živali hitro spravili v dolino. Močivnikov Jaka iz Jazbine, ki je tudi pastir na Jelenovih pašnikih pod Uršljo goro, je imel ta dan veliko dela. Telice in biki so se po nekajmesečni prosti paši s težavo odločile, da se podajo v svoje hleve. (foto.)!

Pa še to! Čeprav so bili listavci vsi še oblistani, težek sneg ni povzročil večje škode v gozdovih nad 900 m nadmorske višine, saj se je ta hitro topil. Delno je bil moten promet le na gozdnih cestah, kjer so se posamezna drevesa in grmi upognili nad cestišče.

PRIJATELJE SPOZNAŠ V NESREČI

RUDI IN MOJCA DRAŽNIK

Pa še kako res je, da prijatelje spoznaš v nesreči. Ugotovila sva, da jih imava veliko in da vsaj tu zgoraj na Goriškem vrhu, Ojstrici, v Dravogradu, Libeličah živijo dobri in humani ljudje.

Bilo je 13. februarja 1998 ob 21.10 minut. Kot strela z jasnega je

zagorela najina stanovanjska hiša.

Tisti večer sva si zakurila štedilnik na trda goriva, si pripravila večerjo in sedla k mizi. V tistem času pa sva dobila vedno dobrodošel obisk. Sedli smo za mizo, ko nas je slutnja po nečem hudem dvignila izza mize, da smo stopili na dvorišče pred hišo. Žal pa je ta slutnja bila že skoraj prepozna. Streha hiše je bila že v plamenih. Vsak je pohitel na svojo stran in reševal, kar se je rešiti dalo.

Prav v ta namen se danes, ko je minilo pol leta in sva že pod novo streho, želiva zahvaliti vsem, ki so nama stali ob strani, bodisi s tolažilnimi besedami, bodisi z delom, materialom ali še s čim.

V prvi vrsti gre vsa zahvala g. Radu Krpaču za hitro informiranje gasilcev in policije kot tudi za nadaljno pomoč pri organiziranju dela in samem delu.

Prav lepa hvala hitrim in vestnim gasilcem za trud.

Zelo rada bi se zahvalila bratu Kristiju z Mojco za prvo streho nad glavo. Hvala tudi družini Plimon, bratu Ludviku in vsem drugim sorodnikom.

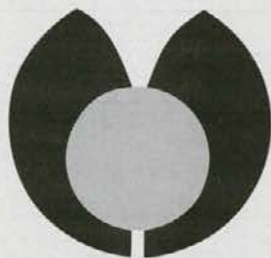
Prav tako bi se rada zahvalila tudi vsem sosedom in prijateljem z Goriškega vrha, vsem kmetom Goriškega vrha, Ojstrice, Libelič, Libeliške gore, Crneške gore, ki so tako ali drugače pomagali pri gradnji najinega novega doma.

Zahvalila bi se rada tudi podjetju BRAMAC in njegovemu direktorju g. Jordanu, GG Slovenj Gradec, poslovnima enotama Radlje ob Dravi in CLS Otiški vrh, Kograd, IGEM Otiški vrh, Javnemu komunalnemu podjetju Dravograd ter krovski skupini Janka Pavliča in g. Rudolfa iz Trbonj, ki so v snegu in vetru hiteli s pokrivanjem strehe.

Za vse, kar ste prispevali in pomagali tudi hvala g. Pačniku in g. Ledineku iz Libelič, g. Lasiču, g. Jordanu in g. Božu Vrhnjaku.

Iskrena hvala vsem, res vsem, ki ste kakorkoli pomagali pri naši izgradnji. Če sva pri naštevanju kogarkoli izpustila, se mu iz srca opravičujemo, saj vas je bilo toliko, da bi lahko zapisala dolg seznam.

Še enkrat hvala vsem in prisrčno dobrodošli v najin novi dom.

KOROŠKA ZADRUŽNA HRANILNO KREDITNA SLUŽBA

p.o.
SLOVENJ GRADEC, CELJSKA C. 7
TELEFON: (0602) 42-341, 42-344,
43-193
TELEFAX: (0602) 43-301

TOLAR NA TOLAR ZA RAZVOJ KMETIJSTVA

SPOŠTOVANI

Slovenska zadrúžna kmetijska banka d.d. Ljubljana je bila ustanovljena leta 1990 z namenom, da bo zagotavljala celovit bančni servis zadrúžnemu sistemu. Banka ima pooblastilo za opravljanje vseh bančnih poslov. Da bi čimbolj približali poslovanje našim komitentom smo se odločili za sodelovanje s hranilno kreditnimi službami, članicami Zveze hranilno kreditnih služb Slovenije.

V prostorih Koroške zadrúžne hranilno kreditne službe Slovenj Gradec, Celjska cesta 7, smo odprli blagajniško mesto banke, ki za komitente Koroške zadrúžne hranilno kreditne službe Slovenj Gradec in druge stranke opravlja posle deviznega varčevanja.

Bančno okence posluje v okviru delovnega časa hranilno kreditne službe. Na okencu banke opravljamo naslednje storitve:

- nakup in prodajo tuje gotovine,
- vodenje devizne hranilne knjižice,
- vodenje deviznih depozitov od 1 meseca do 1 leta,
- vodenje deviznih depozitov nad 1 letom z izplačilom obresti v krajših časovnih obdobjih,
- opravljanje plačilnega prometa s tujino.

Vaša devizna sredstva bodo pri Slovenski zadrúžni kmetijski banki vamo naložena.

Prepričajte se o ugodnih obrestnih merah in menjalniških tečajih.

Najboljšo naložbo vam bodo prijazno svetovale delavke HKS, ki jih sicer že dobro poznate.

Obiščete nas lahko vsak delavnik med 8 in 14.30 ura.

Informacije po telefonu: 501 - 550 - 26.

Slovenska zadrúžna kmetijska banka, d.d. Ljubljana
Prava banka za dobre gospodarje

ZNAMENJE V SPOMIN

LEOPOLD KORAT

Leta 1995 so želeli lovci lovske družine Podgorje prekriti prežo pod domačijo Radman v Razboru.

Za delo s skodlami je bil zelo sposoben in priden Franc Slivnik. Z veseljem se je lotil dela in pri tem padel s preže. Nekaj dni je bil v bolnici in nato je umrl.

Žalost je bila takrat v lovski družini, saj so izgubili dobrega lovskega tovariša. Letos pa so v njegov spomin lovci postavili znamenje - križ, ki ga je lepo jesensko nedeljo blagoslovil razborski župnik Leopold Korat.

Križ naj bo v spomin Francu, vsem nam pa opomin, da nesreča nikoli ne počiva. Vsi, ki boste stopali mimo križa - postojte!

VOLITVE '98

S KOROŠKIM TEDNIKOM, ČASNIKOM NAŠE POKRAJINE, DO ZMAGE!

Uradni začetek predvolilnega boja za župane in občinske svete se je pričel. Mesec, ki je pred nami bo zanimiv in napet. Za boljše preglednost boja bomo poskrbeli tudi pri Koroškem tedniku. V ta namen bomo v začetku novembra izdali posebno prilogo v kateri bomo objavili osnovne podatke o vseh kandidatih za župane in občinske svetnike. Da bi zagotovili čimbolj objektivno informiranje naših bralcev in enakopravno startno osnovo ubožnejšim kandidatom, bo ta osnovna predstavitev brezplačna. Za vsakega, ki bi želel kaj več pa bo na voljo dovolj prostora na oglasnih straneh. Ker je Koroški tednik, edini neodvisni koroški časnik, oglasnega prostora ne nameravamo prodajati pod ceno. Zanj pokličite naše trženje.

Naročila za objavo propagandnih sporočil sprejemamo do zaključka redakcije - najkasneje v ponedeljek do 14. ure. Vsebinski propagandnega sporočila mora biti v skladu z zakonskimi določili obvezno priložena naročilnica s točnim naslovom naročnika.

Kandidature za župane

Mestni obor SDS Slovenj Gradec je na svoji kandidacijski konferenci dne 10. 10. 1998 sprejel predlagano kandidaturo kandidata za župana. Prisotni člani so s tajnim glasovanjem potrdili kandidaturo. Kandidat za župana mestne občine Slovenj Gradec je Ivan Gačnik predsednik M.O. SDS Slovenj Gradec in predsednik Koroške regije SDS.

Lokalna pisarna LDS za Koroško je v torek, 13. 10. 1998, predstavila kandidate za županske stolčke v Meziški dolini. Na Ravnah bo kandidiral Vilko Černovšek (direktor Območne enote Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Ravne), v Prevaljah Franc Juričan (profesor na Ekonomski srednji šoli v Slovenj Gradcu) v Meziči pa Stojan Gerdej (direktor Stanovanjskega podjetja). V Črni LDS ne bo postavila svojega kandidata ampak bodo podprli dosedanjega župana Franca Stakneta. V ostalih koroških občinah bodo na listi LDS za župane kandidirali: v Dravogradu Rado Krpač, v Mislinji Mirko Grešovnik, na Muti Boris Kralj, v Podvelki Alojz Kovše, v Radljah Marjan Ternik, v Ribnici na Pohorju Herman Pušnik. LDS bo podprla nestransko kandidata v Slovenj Gradcu (Janeza Komljaneca) in v Vuzenici (Mirana Kusa).

Občinska odbora Slovenskih krščanskih demokratov in Socialdemokratske stranke Slovenije iz Dravograda sta pred dnevi predstavila skupnega kandidata za župana na lokalnih volitvah 22. novembra. Njun kandidat je FERDO GNAMUŠ, dipl. oec. in predsednik občinskega sveta občine Dravograd.

Stranki SKD in SDS soglašata s kandidaturo Ferdinanda Gnamuša. Le-ta se je zahvalil za podporo in zaupanje, obenem pa je občinskima odboroma predstavil svoj program izvajanja občinske politike za mandat 1998 - 2002.

Ferdinand Gnamuš je med vodenjem Sveta občine Dravograd dobrodu spoznal lokalno problematiko v občini Dravograd. V predstavitvenem programu je izrazil svojo pripravljenost za prizadevanje za enakomeren razvoj vseh področij v občini in hitrejše izvajanje programov na komunalnem in infrastrukturnem področju.

Opozoril je tudi na korekten odnos do vseh občanov in na tvorno sodelovanje z institucijami v občini ne glede na politično prepričanje njihovih nosilcev.

Med ostalim je zastavil tudi razvojno verzijo za vsa področja občinske uprave, posebno še področja, ki imajo vpliv na kvaliteto življenja občanov.

Občinska odbora SKD in SDS Dravograd sta imenovala volilni štab, ki ga bosta vodila Jože Kladnik (SKD) in Peter Rudl (SDS). Stranki bosta na lokalnih volitvah nastopili vsaka s svojo listo za občinski svet.

TEDNIKOVI KANDIDATI ZA ŽUPANE

Akcija Koroškega tednika „Izbiramo kandidate za župane“ je zaključena. Trajala je vse poletje in jo zdaj pred začetkom uradne predvolilne kampanje zaključujemo. Iz nekaterih občin smo prejeli kar lepo število glasov, iz drugih pa le za vzorec. Že površen pogled na lestvico kaže, da so se na prva mesta uvrstili kandidati, ki bodo na volitvah tudi

kandidirali. Vse kaže, da je največ glasov prišlo iz tistih občin, kjer se obeta trši boj za županski stolček. Tako smo največ glasov prejeli iz dravogradske občine, kjer je prepričljiv zmagovalec Vinko Poderžan. S krepkim naskokom vodita tudi Janez Komljanec v Slovenj Gradcu in Franc Juričan na Prevaljah. Čez dober mesec pa bomo izvedeli ali so Tednikovi kandidati tudi zmagovalci!

OBČINA	PRIIMEK IN IME	ŠT. GLASOV
Črna	Ivan Jezernik	10
	Franc Stakne	10
	Milan Savelli	4
Dravograd	Vinko Poderžan	207
	Rado Krpač	66
	Ferdinand Gnamuš	3
	Štefan Borovnik	1
	Alojz Črešnik	1
	Ludvik Gomboc	1
	Matko Kavtičnik	1
	Franc Vreš	1
Mežica	Jože Kreuh	10
	Janez Praper	5
Mislinja	Mirko Grešovnik	2
Muta	Ivan Draučbahar	6
Podvelka	Anton Kovše	1
Prevalje	Franc Juričan	21
	Maks Paradiž - Brančurnikov Maks	7
	Marjan Berložnik	3
Ravne	Vojko Močnik	4
	Vilko Černovšek	2
	Ivica Klančnik	1
	Maks Večko	1
Slovenj Gradec	Janez Komljanec	68
	Joža Konečnik	27
	Matjaž Zanoškar	8
	Hubert Dolinšek	7
	Bogdan Kutin	1
	Albin Naglič	1

Vinko Poderžan iz Dravograda je prejel največ glasov

POVORKA KMEČKIH OPRAVIL SKOZI DRAVOGRAD

LUDVIK MORI

Zadnja nedeljo v septembru je bilo v Dravogradu zelo živahno in veselo. Turistično društvo Dravograd in kmetijska svetovalna služba tega kraja, ki jo že več let uspešno vodi Bernarda Ravnjak, so organizirali povorko s kmečkimi opravili pod naslovom „OD ZRNA DO KRUHA“.

Na lepo okrašenih traktorskih prikolicah, ki so peljale skozi trg, smo lahko videli vsa opravila, ki so ponazarjala kmečko ročno delo vse od žetve, mlatenja ter vejanja žit do peke kruha.

Vse to so med petjem in glasbo ponazarjali kmečki ljudje iz Ojstriške fare.

Videli smo predice in tkalke iz Kaple, pridelovalce buč, repe in drugih pridelkov, tesarje, žganjekuharje, cvetličarje in še kaj.

V povorki so bili tudi Selčani, Suhovrščani, Zelovčani in še kdo, kar velik del Koroške.

Mnoge gospodinje so napekle dobrot po receptu naših prababic in jih po prireditvi poklonile gledalcem.

Vsem, ki znajo ceniti in spoštovati kmečki poklic in delo, ta prikaz ni bil samo folklor, ampak živ spomin na še ne tako davno preteklost kmečkih opravil v opomin mladim rodovom, da bi tudi ti znali spoštovati in ceniti kmečko delo in sadove.

Peka kruha

Foto.: Ludvik MORI

Žanjice iz Ojstrice.

Foto.: Ludvik MORI

POZDRAV JESENI

FRANC JURAČ

Turistično društvo Mislinja je na kmetiji Foltan v Mislinji pripravilo etnološko zabavno prireditev POZDRAV JESENI.

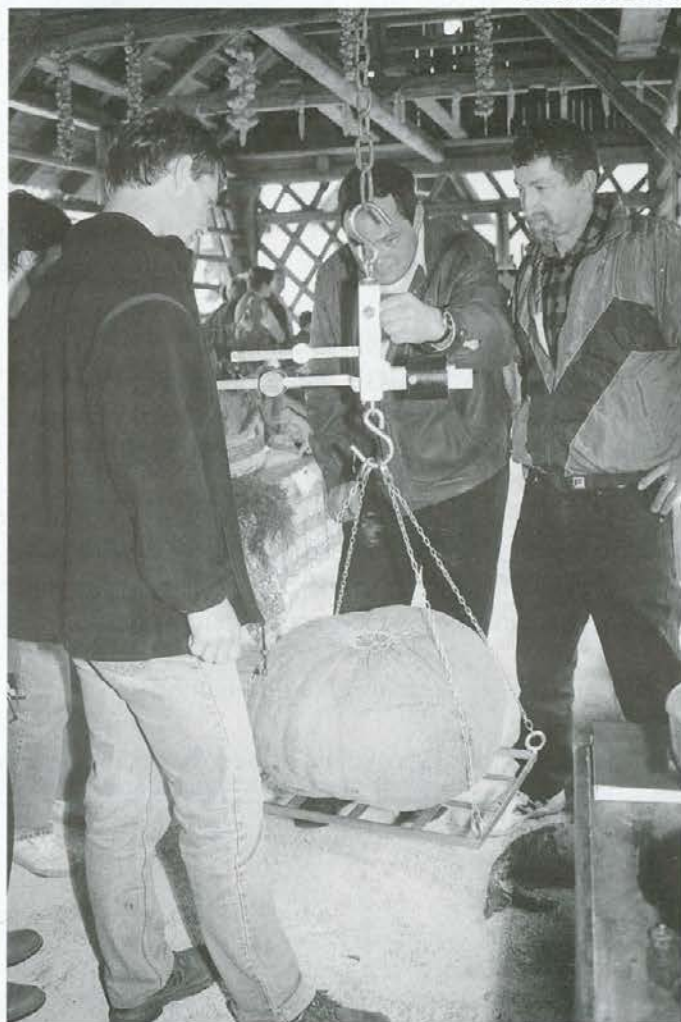
Na njej so ocenjevali naj pridelke dozorele v občini Mislinja v letošnjem letu.

Pripravili pa so tudi razne družabne igre in predstavili nekatere rekordne kmetijske pridelke, najtežjo bučo pa je na prireditvi prinesel Jože Mežnarč iz Male Mislinje. Tehtala je 60 kg.

Buča rekorderka pridelovalca Jožeta mežnarca je tehtala 60 kg.

Foto: Franc Jurač

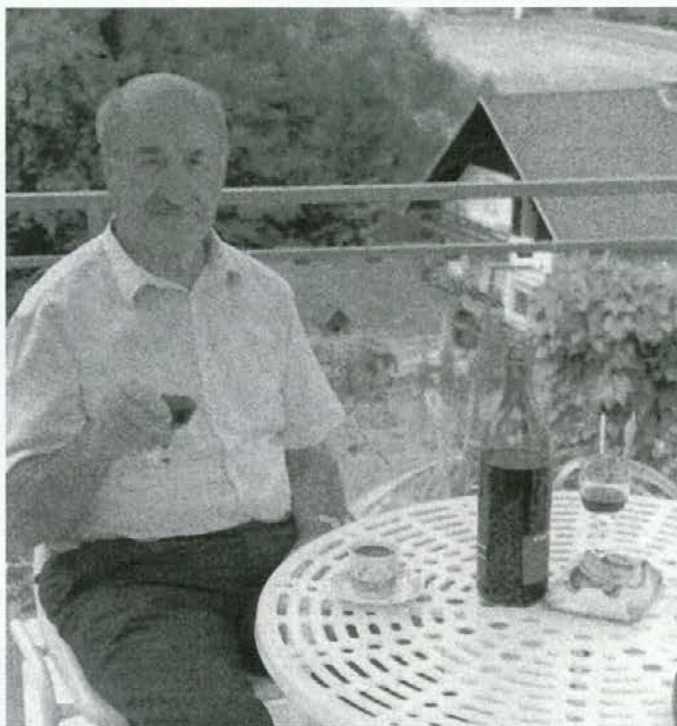
NADVARJEV GUSTL 80 LET

ROK GORENŠEK

Visoko na Tolstem vrhu, pri Lipovniku, od koder je prelep pogled proti Uršlji gori in po naši koroški pokrajini, je bilo pred kratkim veliko slavlje. Slavil je Avgust MORI, p.d. Nadvar z Naverškega vrha. Ljudje ga kličejo kar Nadvarjev Gustl. Svoj lepi, visoki življenjski praznik je slavil v krogu svojih najbližjih sorodnikov, sosedov, prijateljev. Gustl je kljub letom še čvrsta korenina, ki še vsak dan po svojih močeh pomaga pri delu na kmetiji.

Pri Nadvarju včasih ni bilo tako lepo urejeno, kot je danes. Zahvala za to gre Gustlu in njegovi ženi Micki. Ženo si je našel kar na sosednjem vrhu pri Kogovniku. Poročila sta se leta 1951, potem, ko mu je stari Kogovnik rekel, naj ga zaprosi za katero od deklet in ne hodi več skrivaj ponoči po težavni strmi poti h Kogovniku.

V zakonu sta se jima rodila sin in hčerka. Dedka Gustla in babico Micko sedaj razveseljujejo štiri vnukinje in vnuk. Za nasledstvo je

na kmetiji poskrbljeno, to pa slavljenca Gustla najbolj veseli.

Da je Gustl še tako čil in zdrav dosegel takšno visoko starost, gre zasluga njegovemu značaju, saj je nepoboljšljivo dobre volje, zgovoren, nasmijan, predvsem pa vedno razpoložen za šalo. Rad ima glasbo in petje; ljubi domače viže in napeve. Domači, zabeljeni vici in šale pa so sploh njegova značilnost.

Po njegovi in ženini zaslugi slovi Nadvarska hiša daleč naokoli po družabnosti, gostoljubnosti in dobrih sosedskih odnosih. In kaj je lepše in prijetnejše, če človek pride k hiši in tam sreča prijaznega, nasmejanega in zgovornega gospodarja.

Vsi, ki Gustla poznajo, ga spoštujejo in imajo radi. Želijo mu, da bi še dolgo zdrav živel in svojo dobro voljo, šale in vice, svoj življenjski optimizem še naprej prenašal na okolico.

Še na mnoga zdrava in srečna leta!

koroška banka

Koroška banka d.d., Slovenj Gradec,
bančna skupina Nove Ljubljanske banke

**PRODAJATE
ALI KUPUJETE DELNICE
OZIROMA DRUGE VREDNOSTNE PAPIRJE?**

HITRO, PREPROSTO IN UDOBNO

V poslovalnicah Koroške banke vam poleg klasičnih bančnih storitev ponujajo tudi možnost oddaje naročila za nakup ali prodajo vrednostnih papirjev.

Bančnemu uslužbencu, ki posreduje pri sprejemu naročil, lahko oddate naročilo za nakup in prodajo vrednostnih papirjev, ki so uvrščeni v borzne kotacije Ljubljanske borze vrednostnih papirjev, d.d.

Preпустite se udobju pri urejanju finančnih zadev!

Oglasite se v poslovalnicah Koroške banke v Slovenj Gradcu, Dravogradu, Mežici, na Prevaljah, v Radljah, na Ravnah, na Muti, v Mislinji, Črni, Podvelki, na Javorniku in v Vuzenici.

V a š a b a n k a
Koroška banka d.d.
Slovenj Gradec

LJUBEZEN DO ZEMLJE

FRANC JURAČ

Modrejeva družina: Gospodar Milan, žena Ivanka, hčerki Kristina in Suzana ter mama Marija
Foto: Franc Jurač

Mladi gospodar Milan Vrbač že osem let pridno gospodarji na štrmi Modrejevi kmetiji v Selovcu nad Sentjanžem pri Dravogradu. Ravni del kmetije je le dvorišče, kjer stoji hiša in gospodarsko poslopje. Mladi gospodar Milan, ki se je po končani osnov-

ni šoli odločil, da bo kmet je že takrat čutil ljubezen do zemlje in do dela na kmetiji. Čeprav je imel željo po kmetijski šoli mu ni uspelo, da bi jo obiskoval in dokončal.

„Že kot otrok sem imel veliko veselje do dela na kmetiji in že takrat sem re-

sno razmišljal, da bom nekoč, ko bom velik kmet. Ta želja se mi je uresničila, zato nisem razmišljal, da bi se izučil za kakšen poklic. Tudi kmet je biti lepo pa čeprav ta čas za kmetijstvo niso najboljši časi,“ nam je jel pripovedovati mladi gospodar Milan.

Štrma Modrejeva kmetija je na okoli 650 metrov nadmorske višine. Deset hektarov je obdelovalne zemlje; travnikov in njiv ostalih deset hektarov pa je gozda. Vendar od gozda na Modrejevi kmetiji že več let ni dohodka zato je treba dohodek iskati v živinoreji. „Zaloga lesa v gozdu je izredno slaba, zato gozd nudi les le za najnujnejše domače potrebe. Zato smo se začeli ukvarjati z živino rejo, s prirejo mladih telet. Pred leti smo sicer oddajali mleko pa smo potem le ugotovili, da zaradi oddaljenosti od mlekarne se nam to ne splača. Potem smo prešli na prirejo mladih telet in na pitanje bikov“, pravi Milan.

Srednje velika Modrejeva kmetija potrebuje pridne roke, če hočeš na njej postoriti vse ob pravem času. Dela na kmetiji se mladi gospodar Milan ne ustraši, da pa lahko na kmetiji postori vse ob pravem času so mu v veliko pomoč tudi stroji. „Ko sta moj oče in mama okoli leta 1966 kupila Modrejevo kmetijo sta morala na njej postoriti marsikaj na novo. Na novo je bilo treba zgraditi stanovanjsko hišo in sodobno urediti gospodarsko poslopje. Veliko znoja in truda je bilo treba vložiti v vse to, da sta na kmetiji sploh začela gospodariti. Pred osmi leti mi je umrl oče in ni mi kazalo drugega kot da na kmetiji nadaljujem njegovo delo in ni mi žal. V hlevu imam sedaj 27 glav živine, glavni prihodek pa iščem v prireji mladih telet.“

Potem, ko je Milan prevzel kmetijo je pričel razmišljati, da kmetija potrebuje tudi mlado gospodinjstvo. Poročil se je in na kmetijo pripeljal ta „mlado“, ki je v veliko pomoč materi Mariji.

Na kmetiji si je Milan začrtal, da bo sodobno gospodaril. Ker kmetija daje premalo dohodka, je razmišljal na

kmečki turizem, nad tem pa so bili navdušeni tudi na občini Dravograd. Ker pa je nazadnje uvidel, da zaradi slabe in ozke ceste tudi tega načrta ne bo mogel izpeljati, se je kmečkemu turizmu odpovedal. Odločil se je za ovčerejo. Ker država ni poskrbela za plemenjake in izplačilo premij, težava pa je bila tudi pri odkupu, je ovčerejo opustil in ostal pri živinoreji. Na kmetiji kakršna je Modrejeva je ta čas živinoreja najbolj obetavna in v njej je še edini dohodek kmetije.

Štrma Modrejeva kmetija potrebuje pridne roke in vsa dela na kmetiji opravi Milan sam, le ob težjih delih mu pomagajo sorodniki. Strmine Modrejevega „grunta“ s stroji lahko obdeluje le Milan sam, saj dobro ve kje in kaj lahko obdeluje s traktorjem. „Da je naša kmetija zares štrma in težavna pa naj vam povem še to, da se nam velikokrat dogaja, da moramo v poletnih mesecih, ko sušimo in spravljamo seno, na traktor celo montirati verige, če nam nevihta razmoči zemljo, da lahko vozimo seno domov. Težko pa je tudi v jesenskih mesecih, ko je zemlja razmočena, tudi takrat večkrat brez verig ali vitle pridelkov ne moremo pospravljati. Tega marsikdo ne razume, da se hribovski kmetje s takimi težavami srečujemo in da je naše življenje v takih strminah zelo težko in trdo,“ pravi Milan. Ob vsem tem pa Milan ni izgubil volje do kmetovanja in dela na kmetiji. Vztraja in kmetuje, dela in trpi v upanju, da bodo prišli boljši časi za kmeta in kmetovanje.

Z mladim gospodarjem Modrejeve kmetije smo se veliko pogovarjali o tem in onem pa o načrtih, ki jih ima mladi gospodar še na kmetiji. Pri tem pa dodaja, da bi morala država bolj gledati na kmeta in mu pomagati kajti, če bo odnos do kmetijstva takšen kot je danes, bo mnogo kmetij propadlo z njimi pa tudi naši prelepi kraji v katerih so živeli in delali naši predniki. In tega se zaveda tudi Milan Vrbač, ki bo na svoji kmetiji tudi v bodoče pridno gospodaril.

ZLATA POROKA PRI TOMAŽIČU

FRANC JURAČ

V krogu svojih otrok, sosedov in prijateljev sta slavila zlato poroko, častitljiv zakonski dogodek Terezija in Štefan Pogorevc, po domače Tomažičeva iz Brd.

Ko sta se Terizja in Štefan poročila pred pedesetimi leti, je Terezija kot mačeha prevzela pet otrok iz prvega zakona, jih lepo vzgajala in jih vzgojila v pridne in poštene.

Na srednjhe veliki Tomažičevi kmetiji sta jubilaranta pridno gos-

podarila in skrbela, da je kmetija iz leta v leto napredovala. Pred leti sta kmetijo oddala sinu Ivanu, ki na njej po vzoru svojih staršev sodobno gospodarji.

Ob zlatem jubileju Tereziji in Štefanu Pogorevc iskreno čestita tudi Viharnik z željo, da bi dočakala biserno poroko.

Zlatoporočenca Terezija in Štefan Pogorevc ter otroci: Ivan, Štefan, Franc, Marjana in Anica
Foto: Franc Jurač

V mnogočem je bilo leto 1942 podobno tistemu hudemu letu 1914, ko je izbruhnila prva svetovna vojna. Njene rane se niso zacelile še cela tri desetletja, ko je bila pred vrati že druga. Po mnogih družinah so še vedno žalovali za svojimi padlimi in pogrešanimi svojci, ko je njihovim sinovom že grozila ista usoda. Morali so se iti boriti in umirati v tuje dežele, za tuje oblastnike in za deželo, ki jim je bila tuja in sovražna. Kdor se je temu upiral, ga je čakala smrt ali koncentracijsko taborišče zanj in za njegovo družino. Generacije, ki so se rodile med ali po vojni, si tiste čase in razmere težko predstavljajo. Slišali ali čitali so o njih, vendar na različne načine, toda prava resnica o teh časih in dogodkih je lahko samo tista, ki jo je napisala zgodovina.

Kot povsod po okupirani Sloveniji smo tudi v Razboru fantje, takrat stari nekateri komaj 16 ali 17 let, s strahom in tesnobo spremljali vojne dogodke. Zanje smo lahko izvedeli samo iz edinega časopisa, ki je takrat, takoj po začetku vojne še izhajal v domačem jeziku. To je

bil tako imenovani „Štajerski gospodar“ in bi naj nadomestil ukinjeni slovenski kmečki tednik Slovenski gospodar. Seveda so bila vsa imena krajev in ljudi popačena in spremenjena v nemščino tako, da včasih sploh nismo vedeli, kje se je kaj dogajalo. Samo na razglasnih deskah in plakatih, kjer so objavljali vedno nove uredbe in razglase in obveščali prebivalstvo o ujetih, ustreljenih ali interniranih talcih, so bila imena krajev in ljudi napisana dvojezično, seveda z namenom prebivalstvo čim bolj ustraševati.

Naš kraj Razbor, ki se je delil na spodnji in zgornji, se je med vojno imenoval „Ober Rasswald in Unter Rasswald“, Podgorje je bilo „Unterbergen“, Šmiklavž pa se je imenoval po starem porušenem vodriškem gradu „Wiederdries“. Tudi naša občina takrat, ki je bila združena iz Razbora, Podgorja in Šmiklavža, s sedežem v Podgorju, se je imenovala „Gemeinde Wiederdries“.

Župan ali „Buirgermeister“ naše občine je bil takoj po prihodu Nemcev Ivan Nemčický, sudetski Nemec, ki je bil že dolga leta prej

pri plešivškem graščaku za gozdarskega upravitelja. Njega se še dobro spominjam, ker sem že sam pri njem pričel z različnimi priložnostnimi deli v plešivških gozdovih. Od njega je bil v glavnem odvšen obstoj plešivških kmečkih najemnikov in zaslužek delavcev v gozdu. Pri njih ni bil najbolj priljubljen, ker je bil baje zelo strog in častihlepen. Starejši njegovi delavci so pripovedovali, da so se morali, če so z njim govorili, odkriti in ga imenovati gospoda. Meni se je to zdelo samo po sebi razumljivo, ker sem ravno takrat končal osnovno šolo, kjer so nas učili, da je treba vsakega, ki je starejši od nas vikati, uglednejšim ljudem pa se odkriti ter jih pri pogovoru spoštljivo nagovoriti gospod ali gospa. Tako obnašanje bi tudi v današnjih časih bilo morebiti primerno in poučno za marsikoga izmed nas.

Že drugo leto vojne se je župan Nemčický preselil iz Plešivca v Slovenj Gradec na pomembnejšo službeno dolžnost, županovanje pa je moral prevzeti domačin Podgorčan Ivan Klugler, do takrat šolski

ki upravitelj na podgorški šoli. V času, ko je bil župan Ivan Nemčický, so pregnali v Srbijo nekatere naše krajane, med njimi tudi našega gozdnega delavca Franca Pečovnika z družino, od koder se je srečno vrnil po končani vojni. Gospod Klugler je vodil občino do konca vojne. Bil je že starejši, umirjen človek, ki je znal obvladovati situacijo in voditi občino, ne da bi škodoval svojim občanom, kolikor se je pač dalo v tistih nevarnih časih.

Leta 1942 in 1943 so bili v nemško vojsko vpoklicani vsi letniki od 1920 do 1926. Starejši so morali po par tednih vežbanja v kasarnah takoj na fronto v Rusijo, mlajši pa smo morali najprej za tri mesece v delovno službo ali „Arbeitsdienst“, nato pa na usposabljanje in dalje na fronto. Starejši letniki, vpoklicani leta 1942, so morali skoraj vsi na fronto v Rusijo. Tam so preživljali najhujšo rusko zimo v drugi vojni, to je zimo 1942 - 1943. Veliko se jih ni od tam nikoli vrnilo. Namesto domače rodne razborske zemlje jih je pokrila snežena odeja v daljni tuji deželi.

Jaz in moji vrstniki iz Razbora smo bili vpoklicani v Arbeitsdienst zgodaj spomladi 1943 leta. Pozive smo dobili kmalu za tem, ko je padel Pohorski bataljon in so Nemci na veliko razglašali, da so uničili zadnje partizane na Štajerskem. Takrat niti pomisliti ni bilo, da bi se lahko temu pozivu uprli. Odšli smo od doma zaupajoč samo v usmiljeno usodo, da bomo preživeli. Nekateri smo imeli to srečo, za nekatere pa je bilo takrat zadnje slovo od doma.

Iz tistih težkih časov je tudi ta objavljena slika razborskih fantov, ki so že imeli ali pa so pričakovali pozive v nemško vojsko. Zbrali so se neke nedelje popoldne poleti 1942 leta v Suhem dolu, kjer so se takrat zbirali. Večina izmed njih je odšla na rusko fronto, drugi pa so na tak ali drugačen način postali žrtve vojne. Morebiti so se nekateri izmed njih takrat zadnjič videli. Vsi, ki smo vojno srečno preživeli, se danes o tem pogovarjamo in pripovedujemo našim potomcem, ravno tako, kot so nam nekdaj naši očetje, ki so se v prvi svetovni vojni vrnili iz enake morije iz Rusije. Upajmo, da bodo naši potomci lahko pripovedovali lepše stvari in doživljaje.

Fantje iz Zgornjega in Spodnjega Razbora poleti 1942 leta, ki so morali v nemško vojsko, ali pa so postali na kakšen drug način žrtve vojne. Stojijo od leve: Ivan Velunšek - padel, Jože Knez - pokojni, Karol Pajenk - ustreljen v taborišču, Rihard Valenti, Franc Pačnik - pokojni, Jože Plešivčnik - pokojni, Pavel Juvan, Jože Juvan, Silvester Slivnik, Štefan Kresnik - pokojni, Albin Jug. Sedijo: Ivan Jug - padel, Franc Knez - padel in Jernej Juvan - padel.

Foto.: nepoznan

SPOMINI NA DRVARJENJE IN GOZD

MIRKO KUMER

nadaljevanje iz Viharnika št. 9/98

LEDROVEC

Ene najlepših počitnic sem doživel na meji med Toplo in Koprivno na Prevalu (1415 m) v gozdu kmetije Ledrovec. Ime „Preval“ praviloma označuje le sedlo med Čofatijevem ali še bližnjim Šoparjevem vrhom in srednjim grebenom Pece. Danes je tu speljana gozdno - kamionska cesta, nekad pa je bil tu slab planinski kolovoz od zadnje kmetije v Topli - Končnik in prve kmetije v Koprivni - Ledrovec. Na sedlu je bil ca 0,5 ha velik pašnik, ki je bil s planinskim plotom deljen na imenovani kmetiji. Na robu pašnika je bilo sečišče lesa, kjer so tesali les: moj dedi, stric in še sodelavec Nantl - vsi trije s cimrako.

Prvi dan počitnic je stric še delal v Šoparjevem gozdu. Tu, na meji kmetije Ledrovec, je imel postavljeno le provizorno škorjasto bajto, saj je hodil spat na gumno k Ledrovcu. Tako sem tudi jaz prešpal nekaj noči v senu, dokler ni bilo delo v Šoparjevem končano.

V Ledrovškem pa so vsi trije začeli postavljati bajto iz smrekovega lubja: dedi za sebe in tik poleg tesališča, stric in Nantl pa skupaj, čisto blizu edinega studenca v tej višini. Dedi si je postavil dvokapnico z ognjiščem in pogradom, za nas tri pa smo postavili bajto z vsemi štirimi stenami v velikosti ca 2,5 x 4 m, stene v višini 1,30 m, nato pa streho. Za ogrodje smo posekali del suhlic, nekaj svežih drobnih okroglic, ki smo jih povezali z bližnjimi drevesi, vmes pa še zabili kakšen kol. Skorjo smo dobili delno še na stajajočih smrekah, delno pa s podrtih, ki so imele gladko skorjo brez luknjic. Znosili smo jih kakšnih 200 metrov v stran od sečišča in še sveže pritrdili na ogrodje tako, da smo jih utesnili med okroglice, ne da bi zabijali žeblice. Vse skorje so bile postavljene ali položene z belino navznoter. Zadnja stena, kjer je bil pograd, je bila povsem zaprta, prednja pa le spodnja polovica, tako da je skozi gornjo lahko izhajal dim. Takoj pri vhodu je bilo postavljeno ognjišče velikosti ca 70 x 80 cm in visoko 80 cm. Primerne okroglice so bile na oglih zarezane tako, da so se pri preklapljanju dobro sprile in so tvorile štirikotno odprtino, v katero smo nadevali kamenje in pesek, na vrh pa zemljo. Ob straneh, levo in desno, sta bila zabita po dva stebra z zarezami, v katere smo vtikali ročaj („rep“) „penovce“, posoda sama pa prav nad ognjem. V enem stebru je bila „penovca“ za kuhanje žgancev, v drugi pa smo kuhali kavo ali mleko. Ko so bili žganci ali kava kuhani, smo v drugi, manjši „penovci“ spustili „špeh“ oz. zaseko. Skledje nismo potrebovali, saj smo žgance zabelili kar v „penovci“, za kavo pa je bil pripravljen mali piskrček. Na obeh straneh ognjišča sta bili klopi, izdelani iz „rant“ in pokriti s skorjo. Za mizo je Nantlu služila klop, s stricem pa sva za ognjiščem in pred pogradom napravila mizo, prav tako iz rant in s ploščo skorje, ob stenah pa klop.

Ob zadnji steni je bil skozi vso širino iz rant sestavljen pograd. Nanj smo najprej nastlali nekaj drobno nasekane smrekove stelje, na vrh pa seno in deko. Druga deka je bila za pokrivanje.

Na stranskih stenah in za okroglice pod streho smo zatikali umite penovce, kakšno vrečko z moko ali del obleke, da je bilo varneje pred mišmi ali mrčesom. Okrog ognjišča smo nasuli

nekaj soli, da so se mu mravlje izogibale.

Okrog bajte smo še postavili malo višjo ograjo iz okroglic, da živina ni mogla do bajte. Bilo pa je tudi varno pred hudobnim bikom, ki nas je rad preganjal. (To sem pred leti opisal v članku „Bikoborba v planini“, ki je bil objavljen v Viharniku).

Hrana je bila enolična: koruzni žganci s kavo trikrat na dan, za izmenjavo pa včasih ajdovi žganci (moka je bila dražja!), vedno dobro zabeljeni. Hodil sem tudi po mleko k Ledrovcu, za nas tri za kavo, posebej pa še za dedija, ki je bil mleka navajen. Če je kdaj bilo malo več časa (ob slabem vremenu), smo skuhalo tudi polento - pa ne takó z maslom in sirom, naša polenta je bila iz koruznega zdroba, bolj suho kuhana kot navadni žganci. Tako kuhano polento smo z dlanmi povaljali v svaljke in te namakali v vrelo zaseko z ocvirki ter za lažje požiranje pili kavo. Po taki jedi se ti je zdelo, da boš par dni sit, pa vendar se je ob trdem delu tudi to porazgubilo.

Naša bajta je stala v zatišju pod manjšo vzpetino, dedi pa si jo je postavil v manjši jami nedalet od sečišča. Star je bil že čez 70 let in je tudi ves dan mahal s cimrako, saj je bil vse življenje vajen trdega dela na mali planinski kmetiji, ki ni dajala dovolj živeža in dohodkov za normalno življenje. Sam si je v tej bajti uravnaval dnevni potek in kuho. Jaz sem mu poleg mleka prinašal tudi vodo v 10 literskem „puču“. Pogosto si je skuhal koruzni močnik, pa še kakšno mlečno kašo. Kadar je prišla nevihta, smo vsi bežali v njegovo bajto. Na tej višini je ob nevihti silovito grmelno in bliskalo. Tudi strele so udarjale blizu, da je zasmrdelo po žveplu. Ob takih momentih se je dedi vedno prekrizal z „bog in ta sveti križ“. Mene je bilo strah, saj so megle čisto zatemnile okolje. Stric pa je nasprotno komentiral: „Hudič, udari če moreš!“ (namreč strela). Ob takem vremenu so tudi ptice okrog nas popolnoma utihnile in se prikrijele tesno k deblom dreves. Celotno mravlje so izginile v velikih mravljiščih. Teh je bilo izredno veliko in ker so bile tudi sila nadležne, smo te kupe zažigali

in so tleli po cel teden.

Ob lepem vremenu se mi je življenje v takem okolju zdelo čudovito. Čeprav sem hitel od enega tesača do drugega in pomagal žnurati, vsem trem pisati mere na čela tramov, izračunaval dnevni ali tedenski zaslužek in pospravljaj bajto, sem imel še dovolj časa za opazovanje okolice in ptic. Počutil sem se povezanega z naravo. Čudovito, lahko bi rekel, svečano občutje me je prevzelo, ko je zvečer že v poltemi drobna ptica rahlo zažvrgolela svoj zadnji stih in v temi utihnila. Zjutraj pa se je spet prva oglasila z rahlim bujenjem. V bližnji frati sem nabiral tudi jagode, kadar tam ni bilo hudobnega bika. Neke nedelje pa smo šli preko potoka Koprivna na drugo pobočje na kmetijo Kumer (ni v sorodu) in Jekl, kjer je bilo dosti poldebelih, izredno sladkih češenj, ki so dozorele šele avgusta.

Danes se ne spominjam več, koliko čevljev tesanega lesa je posameznik dosegel. Vsak je delal za svoj račun. Obračunavali so vse v čevljih, tudi „šolnih“, na to enoto pa je bila določena akordna tarifa (1 m³ je 31,67 kub.čevljev). Mesečni zaslužek tesača je bil od 600 do 800 din brez kakšnih dodatkov za orodje, prevoz ali delovno obleko. Tudi deževni dnevi niso bili priznani. Tarife za čevlje niso bile na vseh sečiščih enake. Odvisne so bile predvsem od terena, spravila in povprečnih mer tramov, ki so se lahko izdelovali iz razpoložljivih dreves. Za vsako sečišče posebej sta se lesni trgovec in tesač pogajala.

Delo gozdnega delavca se je začelo ob svitu, nehalo pa v mraku, ob poletni vročini pa smo imeli krajši opoldanski počitek. Tega smo izrabili za ostrenje sekir in žag ali za šivanje - krpanje hlač. Pri gozdnem delu so najbolj trpeli čevlji, saj so bili pri delu ves dan na nogah. Tudi te so v sili razmer kar sami pokrpal doma; - pošivali z dreto ali nabili podplate.

Ves tesan les iz tega Ledrovškega sečišča je pozimi v sanencu kmet na prednjih „pokih“ (težkih saneh) „poštrafal“ do normalno vozne ceste v dolino potoka Koprivna, od tod pa so ga v treh poldnevih izmenah vozili s konjsko vprego do Prevalj.

Iz tega sečišča smo hodili domov na Prevalje le vsakih štirinajst dni, dedi pa je ostal kar cel mesec. Šli smo peš skozi dolino Tople do Črne. Če smo imeli srečo, da smo naleteli na kakšnega furmana, smo se naprej peljali, če pa tega ni bilo, smo tudi naprej pešali do Prevalj. Za nazaj smo se že čez nedeljo dogovorili s kakšnim furmanom, da smo se vsaj do Črne peljali.

V gozdovih sem počitnikoval vse do leta 1932, ko sem zaključil meščansko šolo v Mežici - štiri leta z malo matura. Že isto leto sem iskal zaposlitev kjerkoli in prijel bi za vsako delo. Moja vroča želja je bila postati gozdar „foršnar“. Bilo je brez uspeha. Tudi na upravi grofa Thurna na Ravnah na graščini, kjer sem na kolenih prosil, da bi me sprejeli kot praktikanta, sem bil zavrnjen, češ, da ni potrebe in da imajo slabe poslovne rezultate. Ni mi kazalo drugega, da sem hodil zraven strica na redno gozdno delo.

prihodnjič:

Orodje gozdnih delavcev

Po gradivu Barbare Šegel pripravila povzetek o H. Voglu:
MILENA CIGLER GREGORIN

Člani literarne sekcije Kulturnega društva Dravograd so dne, 13. septembra organizirali literarno delavnico na planinskem domu pod Košenjakom. Delavnice so se poleg članov literarne sekcije Dravograd udeležili tudi člani Koroškega literarnega društva, saj je potrebno, da se literati koroške regije srečujemo, izmenjujemo izkušnje in poveselimo, kar nas povezuje in ni iz trte zvito, da smo kot ena družina. Naše debate so včasih zelo polemične, toda tako je v pravih družinah. Družinsko vzdušje sta dopolnila prijazna oskrbnika planinskega doma Adi in Mira Kralj z darovi narave, ki sta jih „pricoprjala“ na krožnike (lisičke so kar zginile v naših želodcih).

Tokrat nam je Barbara Šegel, slovenistka, profesorica, doma iz Mežice, predstavila življenje in delo Hermana Vogla z Loma pri Mežici.

V kratkem vam posredujem osnovne podatke o pesniku, uredniku založbe Obzorja in prevajalcu:

Rodil se je leta 1941 v Lomu nad Mežico kot osmi otrok. Mater opisuje kot večno trpisko

za preživetje družine, z očetom pa, kot je razbrati iz spisov in pesmi (hodimo drug mimo drugega - citat iz pesmi) ni imel najbolj pristnega stika. Gimnazijo je končal na Ravnah na Koroškem, potem pa je v Ljubljani študiral slovaške jezike. Umril je maja 1989 v Mariboru. Življenje mu je vzela reka.

Urednik založbe Obzorja je bil 16 let. V tem obdobju si je založba pridobila sloves izdajatelja kontinuiranega izdajanja pesniških zbirk, posebno prvencev, ki se najtežje prikopljejo do izida. Prevedel je Haškovega Dobrega vojaka Švejka, Otčenaškovega Šepavega Orfeja, Kunderove Smešne ljubezni, roman Ladislava Taškega Amenmarija, Čosičev roman Vrt slezaste barve in Sekuličev roman Kronika trškega pokopališča. Vogel kot pesnik:

Kot pesnik je opisal vse, od lepote do groze in ničevosti življenja ter osebnih razočaranj. Pesniške zbirke: Razdalje rastejo, Ko bom bog postal, Romantika je iz groba vstala, Osoje, Pajčevina in sveder.

In še ena pesem, ki jo je na delavnici občuteno prebrala naša članica Vesna Roger:

EDINA LJUBEZENSKA PESEM (KO BOM BOG POSTAL)

Kot žogico si podajava obzirnost,
tabuju govoriga ljubezen.
Zavoljo jesenskega časa
zapirava oči pred resnico.
Misliva, da sva slepa,
da bova skupaj priromala na konec sveta.

Za naju si rekla, bije eno srce.
Kdo je torej brezsrčen?

Lastiva si sonce, vrbe in noč.
Tudi med nama je sužnjelastniški odnos.

Skrivaj si kupuješ šminke v odtenukih;
okus je pri vseh enako neslan.

Zelo nasiten glas imaš:
vso noč si čeblljala,
kaj si mi že povedala z njim?

Nekaj mi je pa le všeč:
ne maraš ljubezni v prispodobah.

Herman VOGEL

VČASIH JE DAN DRUGAČEN OD DRUGIH

MIHAELA LENART

Bil je hladen in vetroven dan sredi oktobra. Človeka, ki vedno živi ob morju, še bolj vleče v planine, čeprav je vreme ta čas nestanovitno za tako dolgo pot.

Tudi Marjana je vlekle srce ta dan na Uršljo goro. Vendar se je vreme že jutraj skisalo in je vedel, da s tem ne bo nič. Z Janijem sta prispela pred poldnem do mene in me prosila, naj grem z njima do cerkvice sv. Duha. Čeprav sem imela dosti dela, sem njima na ljubo šla zraven. Veter je vedno močnejše pihal, da smo se smeje predali njegovemu pritisku, ki nas je zanašal sem in tja. Bili smo že blizu cerkve, na zahodu pa se je vedno bolj temnilo, tako da je Marjan predlagal, da bi se vrnili. Ker pa res ni bilo več daleč, sva z Janijem vztrajala, da gremo do konca. Jani je v Mežnarijo skočil po ključih od cerkvice. Vstopili smo vanjo. Marjan je bil prvič tu in si jo je z zanimanjem ogledoval. Lepo pobeljene stene, nov oltar in klopi. Vse je kazalo na skrb župnika in občestva. Tu je bila pred leti prvič sveta birma. Ko smo po kakih deset minut spet stopili na plano, nas je že zajel moker zrak. Sivi oblaki so se polagoma spuščali z gorskih vrhov. Vse nižje so lezli ter prikrižali ostenja in napolnili globače. Vsak čas je bilo pričakovati dež. Vrnili smo ključ in se

naglih korakov vračali proti domu. Marjan je postal vedno bolj molčeč, očitno ga je bilo strah vremena. Na pol poti so nas že dohiteli prve debele dežne kaplje. Vrhovi smrek so se nizko priklanjali in ječali pod silnim pritiskom vetra. Bali smo se, da bo na nas padlo kako drevo. Pa se k sreči to ni zgodilo, čeprav je nekaj polomljenih vej že ležalo na cesti. Vedno močnejše je deževalo in pričeli smo teči. Hoteli pa smo preizkusiti tudi svojo kondicijo.

Z Janijem sva prehitela eden drugega, pa tudi Marjan ni nič zaostajal. Tako igraje smo prispeli do varnega zatočišča. Kako prijetno toplo je bilo v domači kuhinji in je dišalo po pravkar pečenem jabolčnem zavitku, katerega je spekla hčerka. Bili smo bolj mokri od potu kot od dežja, zato smo se vsi preoblekli. Jani je posodil svojo rezervno srajco Marjanu, jaz pa sem dala sinovo Janiju. Da bi se sušila, sem jo obesila k štedilniku, kamor je tudi Marjan obesil svojo. Jani, ki pa je dostikrat raztresen, je pričel oblačiti moko Marjanovo srajco in vmes spraševal, če je Janezova. Z Marjanom sva se mu pričela smejeti, ker je oblačil napačno srajco. Tudi Marjan je hecno izgedal in moji, nekoliko prekratki trenerki. Šlo mi je na smeh, ko sem ga pogledala, a glavno je bilo, da je bil suh in se

dobro počutil. Ko smo se okrepčali z domačim žganjem, smo se najedli, nato pregledali nekaj moje literature. Zunaj pa je besnelo pravo neurje. Morda je prav to čudno vreme prispevalo k temu, da smo pozabili, kaj in kdo smo. Prijetno vzdušje je napolnilo prostor, ko smo kramljali v topli kuhinji. In ta popoldan je bil samo naš. Še politika je bila daleč stran.

Preden sta se poslovila, je tudi nevihta šla naprej za Pohorje. Na zahodu se je že pričelo jasni. Nad nami je še bilo nekaj oblakov, iz katerih je rosil rahel dež. Iz razstrganih oblakov so posijali sončni žarki. Čudovit in enkratni je bil pogled na slivo v vrtu, kjer so se na mokrih listih bleščale dežne kaplje kot biseri, katere je majal rahel veter. Za Pohorjem je bilo nebo temno sivo in mavrica je razprostirala svoj lok med megleno dolino od Mislinje do Slovenj Gradca. Res, včasih je dan drugačen od drugih.

Drugačno sem se počutila ob vseh razburljivih in lepih trenutkih tudi sama. Le srce je treba odpreti za lepote in toplino in zajameš sreče polno mero, ki te nekaj časa blaži.

Tudi Marjan, ki je priznan pisatelj, je očitno doživel nekaj podobnega, saj me je prosil, naj opišem ta dan, kar sem tudi storila.

VDOVEC

Kako so dolgi dnevi,
ko ostaneš sam,
živiš le od spominov
za minule, lepe dni.

Ker ne morem spati,
stojim pri oknu,
gleдам zvezdnato nebo,
čakam, da izza hriba
priplava blede luna.

Lunica spomni se,
ti si mi svetila,
ko sem hodil vasovat.

Ti lunica si nam svetila,
ko sva z ženo sedela
pod cvetočo jablano na vrtu.

Tudi tisto noč si lunica svetila,
ko sem ob mrtvaškem odru
jemal slovo,
od moje ljubeče žene.

Lunica, ti me tolaži,
v samotnih nočeh.
jaz sem kot odcvetela roža,
ki čaka, da jo pomori prva slana.

Ivan HAMUN

OKTOBER TIHO PESEM POJE

Meglice nad zemljo se spuščajo,
v večerni mrak veter veje.
Oktober tiho pesem poje,
pesem zliva se v jesensko harmonijo.

Pobarval je polja z barvo jeseni,
ves rdeč vinograd, grozdje dozori.
Stopinje trgačev na večer ostajajo,
v zidanicah veselo v noč pojo.

Oktober tiho pesem nam poje,
otožne pesmi so njegove.
Poslavlja se od lastovičje jate.
zemlja tiho se spočije.

V bagro rdeč, svetel plašč odet je gozd,
veter se z listjem poigrava,
z vej odnesel bo zadnje listje,
gole veje bodo željno čakale pomlad.

Reke odnašajo listje, kot ladjice
potujejo na valovih v svet.
Razveseli nas krizanteme cvet.
Vame dahnil je pesem minulega poletja.

Berta RUPČIČ

LISTNICA UREDNIŠTVA

Urednica IDA ROBNIK

Letos poleti smo prestavili rok izida VIHARNIKA bolj na konec meseca in tako smo lahko uvrstili v tekočo številko tudi dogodke, ki so se zgodili v mesecu izida. Na to smo se že navadili, tako avtorji prispevkov kot bralci in bomo tako izhajali še naprej.

Naslednja številka bo jubilejna. Obeležili bomo 50 - letnico Gozdnega gospodarstva in 30 let izhajanja VIHARNIKA. Predvidoma bo izšla v začetku decembra, zato je še čas, da tisti, ki želite v tej številki kaj objaviti v zvezi z jubileji, pošljete svoje prispevke na naslov uredništva.

* 1907
+ 1998

TEREZIJA MOČIVNIK - AVGUŠTIKOVA MAMA

Lani, 10. oktobra smo v krogu družine in sosedov praznovali 90. rojstni dan Terezije Močivnik - Avguštinove mame iz Podkrajja pri Ravnah na Koroškem.

Takrat smo si vsi zaželeli, da se še dobimo v krogu naše mame ob takih obletnicah.

Vendar je bilo to srečanje ob devetdesetletnici zadnje. Poslovala se je od nas po desetih mesecih, 10. avgusta letos.

Namesto nekrologa naj ji bo v lep, hvaležen spomin pesem, ki sem jo v imenu vseh, mami napisal ob njeni devetdesetletnici.

NAŠI MAMI, BABICI, PRABABICI ZA SREČNIH 90 LET

Jesen, kakor vsa leta, je znova pri nas, prinaša darove, sadove nam dela, na drevju prelestno prebarva se listje in v barvah oznanja, jesen je prispela.

A Vam, naša mama, že zdavnaj skrbi so prebarvale Vaše lase, kar nehote Vam oznanjajo leta, srebrni lasje se jesensko bleste.

Na Strojni rodila že davno se je, v Libeličah je zrastle v brhko dekle, nazaj pa čez Strojno jo vleče srce, pri Avguštinu dom drug' našla si je.

Ja, trd bil Avguštinov je grunt, žuljave roke na njem je dobila, pa v srcu čutila je: „To je naš dom!“ Osem otrok nas na njem je povila.

Vse dala nam je, pa čeravno zanj, za mam, nič ni ostalo, če vsak dan bi rekli, mama, Vam hvala, bilo to za našo bi mam premalo.

Premalo bilo bi za vso to ljubezen, premalo za vse, kar za nas ste storili, če nič niste imeli, pa žuljavo roko, na kuštravo glavo ste nam položili.

Mama, zdaj vnuki že odrasli, pravnuki in vnukice srečo želijo, da lepa bila Vam jesen bi življenja, poljubčkov devetdeset Vam podarijo.

Za jubilej pa želimo si, mama, da ob letu se vidimo spet, želimo Vam zdravja in sreče za Vaših devetdeset let.

Vsem, ki ste Avguštinovo mam pospremili k počitku k sveti Barbari, iskrena hvala.

Hubert MOČIVNIK

Življenje -
to niso dnevi, ki so minili,
temveč dnevi, ki si jih bomo zapomnili!

ZAHVALA

Ob težki izgubi našega dragega očeta, dedija in brata

URHA LUŽNIKA, st.

iz Tomaške vasi

se vsem, ki so ga spremljali na zadnji poti, mu darovali vence, cvetje, sveče in za svete maše najlepše zahvaljujemo. Hvala osebju Koroškega doma starostnikov Črneče za skrb in nego, zdravnikom in negovalnemu osebju internega oddelka slovenjegraške bolnišnice, gasilcem Gasilskega društva Turiška vas in lovcem Lovske družine Golavabuka za častno stražo in za spremstvo na pogrebu. Hvala govornikoma Maksu Vrtiču in Jožetu Pečolarju za ganljivo izrečene besede slovesa, pevkam za zapete žalostinke ter g. nadžupniku Francu Rataju za pogrebni obred.

otroci z družinami ter sestra Fanika in ostali sorodniki.

Kje so tvoje pridne roke?
Kje je tvoj nasmeh in dobra volja?
Vse še vedno čaka,
vendar zaman, tvojega
čutili več ni koraka.

ZAHVALA

V 84. letu nas je za vedno zapustil dragi mož, oče, dedek, pradedek in brat

JOŽE SEŠEL

iz Šmartna pri Slovenj Gradcu

Iskrena hvala vsem, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali, izrekli sožalje in ga pospremili na zadnji poti. Hvala vsem, ki ste darovali vence, cvetje, sveče in za svete maše. Hvala govorniku za izrečene besede slovesa, šmarškim pevkam in pevcem za zapete žalostinke ter gosodu nadžupniku Francu Rataju za pogrebni obred. Prav lepa hvala Robiju Puru iz Starega trga za zaigrano TIŠINO.

Žalujōča: žena Karolina, hčerki Hermina in Dragica ter sin Marjan z družinami in brata Ivan in Gabrijel.

DREVESNI POSEBNEŽI

LIMONE NA NAVRŠKEM VRHU

GORAZD MLINŠEK, dipl. ing. gozd. Zavod za gozdove Slovenije, območna enota Slovenj Gradec

Limone so v hladnih jesenskih dneh, ko se nad nas prikrade gripa in različne vrste prehladov, zelo cenjeni mediteranski sadeži.

Kupite jih lahko pri prodajalcu sadja, morda si jih naberete v kakšnem nasadu ob morju ali pa vam zdrav rumeni sadež ponudi kdo izmed ljubiteljev hortikulture. Kakšno limono pa vam bodo morda dovolili odtrgati tudi pri Ulšeku nad Ravnami na Koroškem.

Kmetija Ulšek leži v spodnjem delu Navrškega vrha na nadmorski višini ca 500 m in spada med manjše posesti.

Poleg krompirja, jabolk in češpljev pridelajo tudi kakšen kilogram limon.

Za limonov grm skrbi že 22 let

gospodarica Štefka Sekavčnik. Malo limonovo sadiko so dobili Ulšeki od hišnih prijateljev, ki niso imeli primerne prostora za to kislo drevo v stanovanju stolpnice na Ravnah.

Ulšekova limona je vzklila iz limonovega semena v Dubrovniku, kjer je bil Ulšekov prijatelj Samo pri vojakih.

Ulšekova Štefka vestno neguje to limono. Čez leto se nastavlja toplim sončnim žarkom ob zidu stare kmečke hiše, pred zimskim mrazom jo prestavijo v lopo, spomladi pa jo Štefka tudi umetno oprashi. V mesecu decembru bodo sadeži lepo rumeni.

Če se boste morda sprehodili po Navrškem vrhu, obiščite Ulšeke, kjer vam bodo z nasmehom rade volje pokazali kisle limone.

ČRNI BEZEG - REKORDER

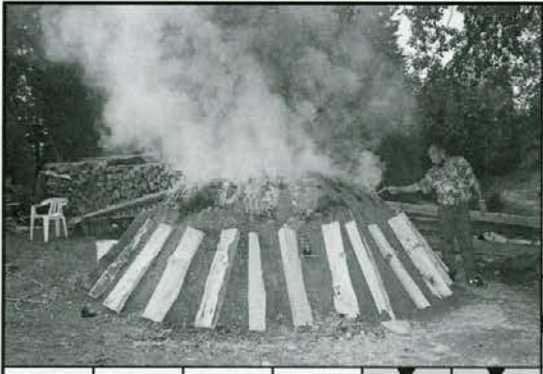

FRANC JURAČ

Na dvorišču Jegartove kmetije v Golavabuki raste črni bezeg, ki v višino meri sedem in pol metra, debelina njegovega debla pa je 189,50 cm.

Bezeg je gotovo eden najdebelejših daleč naokoli. Helena Pogorevčnik, ki je preko trideset let živela kot gospodinja na tej kmetiji pravi: „Ko sem se leta 1942 poročila na to kmetijo je bila debelina tega črnega bezga zelo velika. Iz leta v leto pa je bezeg zelo hitro rasel, njegovo rast pa je gotovo pospešilo gnojišče ob katerem je rasel.“

Vsako spomlad je bogato cvetel, njegove cvetove pa sem nabirala in jih sušila. Tudi v jeseni je bil obilen pridelek črnih jagod katere smo prav tako nabirali in sušili, iz njih stiskali sok ali pa delali celo vino. Pravijo tudi, če srečaš črni bezeg se pred njim prikloni saj je vreden spoštovanja. V njem je velika zdravilna moč, saj zdravi nešteto bolezni in je v domači lekarni nujno potreben. Starost bezga pa naj bi se sukala tam okoli sto let.“

				RAZVEDRILO	OVOJ	POSNETKI, PREPISI	PREVZET Z LEPIMI ČUSTVI
				ORGAN VIDA			
				TELESNA SPOSOBNOST			
				KRANJ			
	SNOV PRI SPAJANJU ELEMENTOV	SNOV V SOKU TREBUŠNE SUNAVKE	KLUČAR RENUJ				
KDOR PRICA KUJE DOSLEDEN RED				ANICA ZIDAR	JANKOVIČ ANDREJ JUŽNO- AMERIŠKA ZVER		
ČLOVEK, KI ZBOJI ZA PREHLADOM							
OLBRACHT IVAN			ZELENIČA V PUŠČAVI			DELUJOČI OGNJIENIK NA SICILIJ	DESNI PRITOK RENA
JURE POTOKAR			RAZLAG RADOŠLAV		ENO KOLO IGRE		
IVO SVETINA			SIMON JENKO TINE DEBELJAK		VRTNA HIŠICA		
PREJI					ŽENSKO IME RIMSKA ENA		
KORDILIJERE (AMER. GOROVJE)				AZUSKA DRŽAVA AVTOR: ANICA HLUDERNIK			

ZA RAZVEDRILO

REŠITEV KRIŽANKE IZ VIHARNIKA ŠT.9/98:
VODORAVNO: kroj, roba, sejem, gram, ta, oboa, Emir, kordon, tango, rob, O, jo, ro-la, Branka, in, ej, arnika, raš, karat

MLADE MUCKE, KI PRINAŠAJÓ SREČO, IŠČEJO DOM.

Vrt ni obvezen - mucke znajo živeti tudi v stanovanju. Prinesle bodo radost, zmanjšale skrbi pre zaposlenim ljudem. Morda vzamete dva iz mačje družine, ker bo vam in mačkam lepše. Dva mačka, ki spita v košu, sta skupaj manjša kot majhen pes. Pokličite prosim 062 / 221 812 do 7. ure zjutraj ali po 8. uri zvečer.

Marlena Humek

ŽIVLJENJE V DOLINI SMRTI

Koroško poznajo po svetu predvsem po umazanih stvarih. Rudarstvo in železarstvo v dolini Meže sta skozi stoletja dajala kruh mnogim ljudem. Škodljivi vplivi iz topilnice v Žerjavu pa so v zadnjih sedemdesetih letih močno preoblikovali njihov življenjski prostor. Na pobočju Tebra, Osterčnjakovega, Kavšakovega in Šumahovega vrha so zaradi strupenih topilniških plinov umirala drevesa. Nekdaj gozdnata pokrajina je postala gola hudourniška dolina. Korošci smo postali znani po „Dolini smrti“, ki je bila vrsto let mrtva dolina. (foto 1)

Danes pa se na nekdanj mrtva pobočja ponovno vrača življenje. Narava je najboljši zdravnik. Neumorno celi rane človeškega uničevanja. V tla, ki so zstrupljena s svincem in jih je tudi prizadel ogenj, se kljub temu vrača življenje. Pred petnajstimi leti nad Dolino smrti nisi opazil niti mravlje. Danes so tla, razen v osrčju industrijsko rušilno preoblikovane doline, ponovno živa. Strma pobočja so pričela zeleneti. Med „skromno“ planinsko vegetacijo skačejo kobilice, na cvetove rož preletavajo čebele in čmrlji. Nad Kavšakovim vrhom so v poletnih mesecih lastovke lovile mušice. Ob hudourniškem potoku je ob vlažnih kotanjah zrastle močvirska trava, med njenimi bilkami je vzklilo vrbovo seme. (foto 2)

Zaživeli so tudi mrtvi panji debelih dreves. V njih so si poiskale svoj življenjski prostor razne žuželke. (foto 3)

S prenehanjem rudarjenja in topljenja svinčeve rude je dolina ponovno zazelenela, ostale pa so ogromne količine peska. Številne halde bodo rudarji za drag denar zazeleneli, nekaj pa jih bodo izkoristili za pridobivanje gramoza. (foto 4)

Se ostaja upanje za prebivalce zgornje Mežiške doline, da postane „Dolina smrti“ zelena dolina ali „Dolina upanja“, ne pa dolina dimnikov. (foto 5)

rija, temveč okolju prijazne gospodarske dejavnosti. (foto 6)

Upam, da bodo danes posneti fotografski motivi nad Dolino smrti v nekaj letih še bolj zeleni!

Tekst in foto:

GORAZD MLINŠEK, dipl. ing.

**GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC**

T R G O V I N A

LES

**SPECIALIZIRANA TRGOVINA
ZA OSKRBO GOZDARSTVA**

SLOVENJ GRADEC, Cesta na Štibuh 1
Telefon 0602/501 620, faks 0602/42 684

RADLJE (Dvorec), Koroška cesta 68
Telefon 0602/71 421, faks 0602/71 239

rokavice - gumi
rokavice - gozdarske
obleka gozdarska
škornji gumi s filcem
čevlji gozdarski
čevlji gozdarski lažji

drsnik komplet
meter gozdarski 15m
veriga vlečna 2 m
vrv jeklena Ø 10 mm
vrv jeklena Ø 12 mm
zagozda

svečka
meč Oregon
veriga 28 Z
veriga 32 Z
pila Ø 4,8 mm

motorna žaga
JONSERED 2054
motorna žaga
JONSERED 670
motorna žaga
HUSQVARNA 254 xp
motorna žaga
HUSQVARNA 268
olje za mešanico
olje za verigo (4l)

**SMO POOBLAŠČENI PRODAJALEC IN SERVISER
MOTORNIH ŽAG JONSERED
IN MOTORNIH ŽAG, KOS IN KOSILNIC:
HUSQVARNA, STIHL, JONSERED**
Plačilo na obroke,
oziroma kompenzacija z lesom

